

Naša anketa

Ste za to, aby slovenský prezident A. Kiska prijal pozvanie na vojenskú prehliadku v Moskve na počesť Dňa víťazstva nad fašizmom?

Ondrej Štrbák, predseda ZO SZPB – Fončorda, gen. I. Gibalu, Banská Bystrica: Ja by som odporúčal, aby sa na prehliadke v Moskve zúčastnil predseda vlády R. Fico.

Dušan Vilím, predseda ZO SZPB, Pezínok: Pezinskí odbojár a antifašisti žiadajú prezidenta SR, aby pozvanie na vojenskú prehliadku v Moskve nielen prijal, ale aby sa osláv 70. výročia ukončenia druhej svetovej vojny v Európe aj zúčastnil.

Prejaví tak vďaka všetkým obyvateľom Slovenska za milióny sovietskych a tisíce čs. vojakov. Len pri oslobodzovaní Pezinka v dňoch 1.–2. apríla 1945 padlo 126 sovietskych vojakov a niekoľko občanov Pezinka a Cajly. Aj za tieto obete sa treba prezidentovi v Moskve poďakovať tak, ako to občania Pezinka urobia pri pamätníku sovietskych osloboditeľov 1. apríla a občania Slovenského Grobu 30. marca 2015.

Dušan Sabol, predseda ZO SZPB, Istebné: Samozrejme, že som za to, veď vojakom hrdinskej Červenej armády sme neskonale vďační za to najcennejšie, čo nám za cenu nesmiernych obetí vybojovali – za slobodu.

Ale ako poznám nášho „hradného pána“, jeho poradcovia už horúčkovo rozmýšľajú nad vyhýbavým stanoviskom, len aby sa zapáčili strýčkovi Samovi!

Viliam Solovič, člen OblV SZPB, Nové Mesto nad Váhom: Odporúčam uvedené pozvanie prijať, hlavne z dôvodu, že pri oslobodzovaní od fašizmu i na našom území Slovenska zahynuli desaťtisíce vojakov Červenej armády. Vráťane nášho podjavorinsko-podbradlanského regiónu.

Každoročne pri pamätníkoch, pri výročiach si pripomíname ich hrdinské činy, že položili to najcennejšie, svoje životy, a nevrátili sa k svojim blízkym.

Eva Brozmanová, predsedníčka ZO SZPB Tr. SNP B. Bystrica: Som za, i nie som za – cítim to tak na 50 : 50. Len ma mrzí, že zomierajú nevinní ľudia. No a v tom má hlavnú vinu ten, kto prvý vystrelil.

Ján Šulej, predseda OblV SZPB, Brezno: Pre nášho prezidenta by to malo byť povinnosťou. A je úplne jedno, ako zmýšľa a ako sa k tomu stavia.

Lýdia Hricíková, členka predsedníctva OblV SZPB, Stará Ľubovňa: Deň víťazstva a Moskva sú spojené nádoby. Bolo by veľkou urážkou pre všetkých nás, ak by náš prezident účasť na týchto oslavách odmietol.

Perlička

170 tisíc bodov obžaloby

To je dost pre celú armádu obžalovaných, ale čelí im len jeden jediný muž: 93-ročný bývalý príslušník jednotiek SS, ktorý od januára 1942 do júna 1944 pracoval ako dozorca v koncentračnom tábore Osvienčim v Poľsku.

Podľa nemeckého prokurátora mal muž, ktorého identitu nezverejnili, aktívne participovať na vraždení väznených Židov. On však tvrdí, že nikoho nezabil, že v tábore bol len dozorcem. Hoci je počet 170 tisíc bodov obžaloby naozaj obrovský, v septembri postavili pred súd rovnako bývalého dozorca z Osvienčimu, ktorý mal bodov obžaloby až 300 tisíc. Dodajme, že obaja už súdenci muži patria do 30-člennej skupiny, ktorá už čaká na trest za svoju desivú minulosť.

A. MIKUNDOVÁ, zdroj: timesofisrael.com

O čom bola žilinská konferencia

Žilinská oblastná organizácia SZPB prichádza k 16. zjazdu s 13-timi základnými organizáciami, ktoré združujú 302 členov platiacich si členské príspevky, vrátane 36 priamych účastníkov protifašistického odboja. Tunajšie základné organizácie síce prijali od ostatnej konferencie 64 nových členov, no keďže ich rady opustilo 134 ľudí (zomrelo 83), celkovo sa im stav zúžil o 70 osôb.

Zdá sa však, že napriek tomuto negatívu prišla oblastná organizácia k svojej konferencii zdravšia – a rovno povedzme, že hlavne očistená od tzv. mŕtvych duší. Zostali jej teda už len funkční členovia. Navyše sa ukazuje pomerne priaznivá perspektíva na obnovenie zaniknutej základnej organizácie SZPB v bývalej partizánskej obci Štiavnik.

Ibaže Žilinčanom hrozí v nasledujúcom období ešte jedno riziko, ktorým je vysoký priemerný vek členov – 78 rokov. Na jeho prekonanie je jediný liek: plynulé prijímanie nových a mladších členov. Tak, ako to napríklad robí predseda ZO SZPB v Rajci Jiří Novák. Tipujem, že o tejto organizácii budeme ešte neraz počuť. Samozrejme, v pozitívach.

Rokovanie žilinských protifašistov bolo celkovo odlišné od doposiaľ uskutočnených konferencií. Kým tie boli až

Hlasovanie žilinských delegátov.

„bojovo naladené“ voči rozmáhajúcej sa neofašizmu a rozhorčené dvojtvárnosťou a laxnosťou väčšiny slovenských a európskych politikov k nemu, Žilinčania si v správe i v diskusných príspevkoch systematicky riešili len „to svoje“. No keďže na tejto konferencii bol prítomný spoľahlivý partner a priaznivec protifašistov v osobe podpredsedu Žilin-

ského samosprávneho kraja Jozefa Štrbu, tak i táto konferencia otázky novodobých prejavov fašizmu neopomenula. Keď po ňom mnohé z toho ešte pritvrdil vedúci oddelenia mestského úradu žilinskej samosprávy Pavol Čorba, delegáti museli byť s takýmto tónom svojho rokovania naozaj spokojní.

(Pokračovanie na str. 6–7)

Proti zlu musí ľudstvo bojovať

Bratislavský oblastný výbor SZPB už tradične pripravil pietnu spomienku na 250 účastníkov transportu, ktorý bol nešťastne spojencami rozstrelaný pri rakúskom Melku. Pri pamätníku obetí tejto tragédie na bratislavskom cintoríne v Slávičom údolí k účastníkom prehovoril 94-ročný Pavol Branko, jeden z dvojice posledných žijúcich priamych svedkov tejto tragédie.

Fakty o jednej z najväčších masakri, aká postihla našich odbojárov v druhej svetovej vojne, priblížil v otvárací reči Martin Krno, predseda OblV SZPB v Bratislave.

Pavol Branko nasmeroval svoj príhovor najmä ku školákam. Žiaci z bratislavských škôl (zo ZŠ Alexandra Dubčeka a gymnazisti zo Spojenej školy na Tilg-

nerovej 14) si vypočuli jeho odkaz pre dnešok. Odkaz odbojára, človeka, ktorý na vlastnej koži prežil hrôzy fašizmu. Ako poznamenal, „to najstrašnejšie, čo dejiny do tej doby priniesli“. Pripomenul, že do boja išli za ideálmi slobody osobnosti, slobody rozvoja a slobody v rovnoprávnom česko-slovenskom štáte.

(Pokračovanie na str. 3)

Po skončení spomienkového stretnutia Pavol Branko odpovedal na zvedavé otázky žiakov ZŠ a gymnazistov.

Tlačové vyhlásenie SZPB k účasti prezidenta SR na oslavách 70. výročia porážky fašizmu v Moskve

V slovenských médiách sa tzv. „slovenské osobnosti“ čoraz častejšie zasadujú za to, aby prezident SR neprijal pozvanie na oslavy 70. výročia porážky fašizmu do Moskvy.

Slovenský zväz protifašistických bojovníkov pripomína, že udalosti súvisiace so situáciou na Ukrajine nemajú nič spoločné s bojom občanov Sovietskeho zväzu, jeho armády a jeho spojencov vrátane slovenských pokrokových síl proti nemeckému nacizmu a fašizmu v rokoch 2. sv. vojny.

Prezident SR, zvolený vôľou väčšiny občanov SR, by sa mal tohto najväčšieho spojeneckého sviatku – porážky fašizmu v Európe – zúčastniť.

SZPB však porozumie aj prípadnému odmietavému postoj Andreja Kisku, pretože by ním nielen zneuctil smrť a hrdinstvo desiatok miliónov obetí fašizmu, ale vyjadril aj podporu súčasnému neofašizmu a neonacizmu.

Predsedníctvo ÚR SZPB

V Bratislave, 23. február 2015

Na zamyslenie:

Jediným ziskom človeka je česť. Vezmite mi česť a vzali ste mi život.

W. SHAKESPEARE

ISSN 03223-2018

9 770323 201002

05

Američania nazvali Rusko hlavným nepriateľom USA

Rusko je na čele ratingu „hlavných nepriateľov“ USA; za posledný rok sa rady stúpcov tohto názoru zdvojnásobili.

Podľa prieskumu Gallupu takýto názor má 18 % Američanov. Pred dvomi rokmi to boli len dve percentá a v roku 2014 deväť percent, uvádza RIA Novosti.

Ďalšie miesta patria KĽDR (15 %), ČĽR (12 %), Iránu (9 %) a Iraku (8 %). V roku 2013 bola „hlavným nepriateľom“ Čína.

Ďalší prieskum, o kritickéj hrozbe pre životné záujmy USA, vytvoril toto poradie: Islamský štát a medzinárodný terorizmus – 84 %, získanie atómovej zbrane Iránom – 77 %, vojenská sila KĽDR – 64 %. Ruská vojenská moc obsadila so 49 % piatu pozíciu.

Vzájomná nevrávnosť oboch mocností rastie paralelne. V decembri

2014 sa až 66 % Rusov negatívne stavalo proti USA, kým ešte v auguste to bolo len 35 %. Spojené štáty sa tak dostali do pozície najväčšieho nepriateľa Ruska. Myslí si to 73 % obyvateľov RF.

Podľa vz.ru, 16. február 2015

Marine Le Penová vyzvala EÚ priznať Krym za ruský

Predsedníčka francúzskeho Národného frontu Marine Le Penová v rozhovore pre poľský týždenník *Do Rzeczy* v pondelok 16. februára vyzvala francúzske úrady, aby oficiálne uznali pripojenie Krymu k Rusku. Podľa portálu sieťovej vojny *Rossija-3* pri tom poznamenala, že Rusko je prirodzeným spojencom Európy, kým štáty EÚ sú „pešákmi v hre za sféry vplyvu medzi USA a Ruskom“.

„Západ od samého začiatku tohto konfliktu narobil veľa chýb. Pri rozhovoroch o asociačnej dohode s Kyjevom bolo treba za rokovací stôl pozvať aj Rusko. Vylúčenie Moskvy z týchto rozhovorov znamená odmietanie histórie, odmietanie koreňov ukrajinského národa.“

Myslím, že francúzska vláda musí priznať pripojenie Krymu. Podľa mňa inej cesty niet. Navyše sa to udialo v čase, keď sa moc

v Kyjeve zmenila nezákonným spôsobom. Mali sme do činenia s prevratom. Neonacistickí bojovníci zorganizovali na Ukrajine revolúciu, zhodili zákonnú vládu. To sa dalo čakať. A národ, žijúci v strachu, sa hodil do náručia tej krajiny, odkiaľ vzišiel, pretože, ako viete, Krym bol súčasťou Ukrajiny len 60 rokov.

Európske štáty sú teraz preplnené falošnou propagandou. V Bruseli si myslia, že súčasné ukrajinské úrady

majú právo strieľať do svojho ľudu. Pritom sa však na vojnu s bojovníkmi v Sýrii nazerá ako na „strieľanie vlastného národa“.

Rusko je prirodzeným spojencom Európy, no jej vzťah k nemu je horší ako za čias Sovietskeho zväzu. Západné médiá nazývajú Vladimira Putina „diktátorom“. Existuje určitý nesúlad v tom, ako sa francúzski lídri plazia pred kráľmi Saudskej Arábie, no pritom Putina neverejne nazývajú „diktátorom“.

Rusko je veľká krajina, je to veľký národ, s ktorým má Európa veľa spoločných strategických záujmov. S Ruskom treba komunikovať,“ – vysvetlila svoju pozíciu Marine Le Penová.

Podľa evrazia.org, 18. február 2015

Postaví OSN nezákonné prevraty mimo zákon?

Moskva navrhuje posilniť ustanovenia Deklarácie... OSN z roku 1970 s dôrazom na neprípustnosť podpory protiústavnej zmeny štátnej moci, vyhlásil minister zahraničia S. Lavrov.

„Všetci musia uznať, že národy majú právo samostatne si voľiť svoju budúcnosť bez vonkajšieho zasahovania do svojich vnútorných záležitostí. V tejto súvislosti navrhujem porozmýšľať o potvrdení a posilnení predmetných

ustanovení v Deklarácii o princípoch medzinárodného práva, dotýkajúcich sa priateľských vzťahov a spolupráce medzi štátmi v súlade so Štatútom OSN, s osobitým dôrazom na neprípustnosť podpory protiústavnej zmeny štátnej moci,“ – povedal Lavrov v BR OSN.

Lavrov zároveň navrhol obnoviť Systém OSN na pokojné riešenie sporov medzi štátmi, ktorý v 90-tych rokoch pripravil Sekretariát OSN.

Podľa vz.ru, 23. február 2015

Nemecká ZDF prichytená „na hruškách“

Jedna z najväčších nemeckých televízií bola značne skritizovaná televíznymi divákmi za klamanie o situácii na Ukrajine. Dňa 12. februára 2015 totiž odvysielala snímku o údajnom vpáde ruskej ťažkej techniky na ukrajinské územie, uviedli *Deutsche Wirtschafts Nachrichten*.

Podľa „Stálej konferencie divákov“ (voľný preklad), ktorá bola vytvorená z občianskej iniciatívy na kontrolu verejnoprávnych médií, predmetná snímka už bola raz použitá, a to v roku 2009, a ilustrovala vojenský konflikt v Gruzínsku.

(Mimochodom, v pozadí tankovej kolóny sú veľké kopce, aké sa nenachádzajú nikde na ukrajinsko-ruskej hranici – pozn. Bojovník.)

Nemeckí diváci sa pýtajú. Prečo sa opakovane používa ilustrácia, ktorá nemá nijakú súvislosť s novinou, no

má presvedčiť tretiu osobu o pravdivosti predpokladu „vpádu obrnenej techniky,“ – hovorí sa v sťažnosti divákov. Podľa jednej zo zakladateľiek diváckej organizácie Maren Müllerovej, informovanie o Ukrajine „dosiahlo vrchol fantázie a nedá sa považovať za seriózne“. „Prečo si zodpovedné osoby nepriznajú chyby?“ rozhorčuje sa Müllerová a pridala ďalšie príklady klamaní divákov.

Podľa ria.ru, 16. február 2015

Pokusy zmeniť BR OSN na potvrdzovateľa rozhodnutí „lídra“

Niektoré štáty sa pokúšajú zabezpečiť si vo svetovej politike a ekonomike iluzórnú nadvládu, popierajúc pri tom základy práce Organizácie Spojených národov, vyhlásil ruský minister zahraničia Sergej Lavrov.

„Pri naháňaní sa za ilúziou globálnej nadvlády sa využíva široký komplet nepekných metód – takých, ako masívny nátlak na suverénne štáty, pokusy nanucovania im svojich rozhodnutí a štandardov v politickej, ekonomickej a ideologickej oblasti. Na neposlušných sú pripravené technológie inšpirovania vnútorných ťažkostí a operácie na zmenu režimov. Vráťane nezakryvanej podpory protiústavného štátneho prevratu na Ukrajine,“ povedal v diskusii na pôde BR OSN.

Podľa jeho slov sa stretávame s pokusmi „zabezpečo-

vania si dominancie vo svetových záležitostiach, riadiť všetkých a všetko, jednostranne nasadzovať vojenskú silu na presadzovanie vlastných záujmov“. „Podobné prístupy sa nijako nezlučujú s princípmi, na ktorých je založená OSN, protirečia aj objektívnej tendencii decentralizácie globálnej ekonomickej a politickej moci,“ povedal ruský minister.

„Prijmajú sa húževnaté úsilia na premenu Bezpečnostnej rady OSN na orgán, ktorý len potvrdzuje rozhodnutia „lídra“. No keďže sa to nedarí, pokúšajú sa odsunúť BR OSN od prijímania rozhodnutí v jeho hlavnej oblasti – od podpory medzinárodného mieru a bezpečnosti. Ignorujú sa pri tom i poučenia z jednostranných silových akcií nedávnej minulosti, ktoré uvrhli región Blízkeho východu a severnej Afriky do nestability a chaosu a v mnohom tak vytvorili živnú pôdu na rozmach extrémizmu,“ dodal Lavrov.

Podľa ria.ru, 23. február 2015

Čo píšú iní

■ Putin oceňoval aj za oslobodzovanie Československa

Pri príležitosti Dňa obrancu vlasti (23. 2.) ruský prezident V. Putin odovzdal veteránom Veľkej vlasteneckej vojny jubilejné medaily na počesť 70. výročia víťazstva nad fašizmom. Medzi odmenenými boli účastníci stalingradskej a kurskej bitky, obrany Leningradu a zapolária, oslobodenia Ukrajiny, Bieloruska, Kaukazu, Československa, bitky o Berlín a bojov v Rumunsku a Maďarsku, vojny s Japonskom, bojovníci partizánskych formácií.

„Jednému z ocenených hovorím: Ani nevieš, kam to zavesiť. No on mi prísne odpovedá: Nájdeť kam,“ zdôveril sa Putin o jednom z dialógov. „Áno, vždy nájdeme miesto, kam vyznamenania zavesiť. No nie je to o tom. V našich spomienkach i v našom srdci vždy bude miesto pre tých, ktorí bránili vlast!“

Podľa izvestia.ru, 20. február 2015

■ Wang I: pokusy bielenia nacistických zločinov pokračujú

Pokusy prehodnocovať históriu a bieliť zločiny sa zachovávajú aj po 70-tich rokoch od konca druhej svetovej vojny a prijatia Štatútu OSN, povedal čínsky minister zahraničia Wang I. „Bez ohľadu na historické fakty, týkajúce sa boja s fašizmom, už dávno je všetkým jasné, že stále medzi nami existujú tí, ktorí si neželajú priznať pravdu a dokonca sa pokúšajú prepisovať rozsudky a bieliť zločiny agresie,“ vyhlásil v BR OSN pri rokovaní na podporu medzinárodného mieru a bezpečnosti. Dodal, že vďaka „veľkému víťazstvu v antifašistickej vojne“ spravodlivosť zvíťazila nad zlom.

Dnes má hlavnú zodpovednosť za podporu mieru Bezpečnostná rada OSN a akékoľvek donucujúce opatrenia môžu byť uskutočnené „len na základe mandátu“. „Akékoľvek jednostranné konania obchádzajúce bezpečnostnú radu sú protizákonné a nelegitímne,“ zvýraznil Wang I.

Podľa ria.ru, 23. február 2015

■ Americký minister použil banderovské heslo

Minister zahraničných vecí USA John Kerry vo vyhlásení pri príležitosti výročia prevratu v Kyjeve použil heslo Ukrajinskej povstaleckej armády.

„No a nakoniec my spolu s vami voláme: Sláva Ukrajine!“ hovorí sa v texte vyhlásenia ministerstva zahraničia USA, uvádza TASS. Zaujímavosťou je ešte aj to, že posledné dve slová sú napísané latinkou a potom preložené do angličtiny: „Glory to Ukraine“, „Amerika je pri vás“ – ubezpečuje šéf americkej diplomacie.

Podľa vz.ru, 21. február 2015

■ Bombardovanie Drážďan – zvieracia politika USA a Anglicka

Bombardovanie Drážďan 13. – 15. februára 1945 angloamerickým letectvom bolo jedným z najväčších zločinov anglosaskej soldatesky.

Podľa rôznych údajov pri ňom zahynulo od 25 do 250 tisíc ľudí. Presný počet sa nedá určiť. Pred vojnou tu bývalo okolo 650 tisíc ľudí, no k februáru 1945 sa v meste nachádzalo aj veľa utečencov. Od 1,5 – do 2,5 milióna ľudí.

Do 13. februára spojenci nepovažovali Drážďany za vojenský cieľ. Preto ich ani nikdy nebombardovali. S výnimkou troch desiatok amerických lietajúcich pevností B-17, ktoré 7. októbra 1944 nemohli nájsť hlavný cieľ a tak svoj „náklad“ zhodili na tento pomocný cieľ, a zbombardovanie železničnej stanice v januári 1945 americkými ťažkými bombardérmi B-24.

Podľa topwar.ru, 16. február 2015

■ Hirošimu a Nagasaki bombardoval ZSSR

Pokusy prehodnocovať dejiny 2. sv. vojny sa množia. Dochádza pri tom až k absurdom, že mnohí Japonci sú už tak propagandisticky spracovaní, že si myslia, že atómové bomby na ich Hirošimu a Nagasaki zhodil ZSSR.

Publicista Daniel Estulin hovorí, že je to vďaka zlej výučbe dejín. „Bez poznania minulosti nepochopíš súčasnosť a nevybuduješ normálnu budúcnosť“.

Treba si však uvedomiť, že toto všetko je náš problém, i keď nám ho „oni“ vytvorili, dodáva. „My jednoducho nechápeme, presnejšie povedané, nechceme pochopiť, ako pracujú nástroje moci a propagandy na Západe. Stále sa nazdávame, že pravda nakoniec zvíťazí a že pravdu nie je možné oklamať. Ibaže za pravdu treba bojovať“. Nie s prezidentmi..., ale s „majstrami tieňov“, ktorí týmito bábkami hýbu.

Podľa pravda.ru, 13. február 2015

Proti zlu musí ľudstvo bojovať

(Dokončenie zo str. 1)

„My sme vedeli presne, kde je nepriateľ, čo zamýšľa, čo sa stane, ak ho neporazíme. Mali sme teda veľmi jasný bojový cieľ. Dnešná mládež žije v úplne inom svete, kde ani ideály spravodlivosti nezvítali. Len sloboda, a to len sloboda pre tých, ktorí ju majú podfutrovanú mešcom, pretože pre ostatnú väčšinu, ktorá nemá plné mešce, je to sloboda, ktorá sa nedá využiť.“

Tento svet, riadený veľkokapitálom, nechce brať na vedomie najväčšie problémy ľudstva, ako je preľudňovanie planéty a súčasná ekologická skaza životného prostredia. Konzumizmus bez toho nemôže byť. Proti tomuto zlu bude musieť ľud-

stvo, a teda mladí ľudia, bojovať, alebo sa utopia spolu s tými, čo to organizujú. Bohužiaľ, tento cieľ nie je tak zreteľne vyznačený a viditeľný, ako sme mali my, keď sme sa púšťali do zápasu proti fašizmu.“

Potlesk prítomných môžeme považovať za ich stotožnenie sa s myšlienkami, ktoré prezentoval P. Branko.

Už tradične podujatie umocnila prednesom poézie Terézia Kornošová Szabová, dcéra odbojára Ladislava Szaba, ktorý bol tiež jednou z obetí masakru pri Melku.

Na záver spomienkového podujatia Martin Krno pozval všetkých, aby prišli v sobotu 14. marca o 14.00 hod. na námestie SNP, na míting proti pochodu neonacistov v Bratislave. **Vladimír DOBROVIČ**

Terézia Szabová Kornošová prednáša báseň.

MDŽ a kultúra žitia

8. marec je Medzinárodným dňom žien. Mnohí tento sviatok začali zatracovať. Rôzne názory však nezmenia to, čo už bolo. A tak väčšina žien bude so mnou súhlasiť, že sa na tento sviatok vždy tešili.

Bolo to akoby víťanie jari. Všetky sme sa pekne vyobliekali – vlastne už dlhodobo sme si chystali róby: bez nich to nebolo ono. A keďže sa vtedy šilo na mieru, museli sme aj líniu udržovať, aby sme sa do nich vošli. Účesy boli tiež dôležité, šminky, topánky, kabelka, všetko muselo ladiť. Viete si predstaviť toľko žien vo veľkej sále. A každá chcela vyzeráť na

jednotku. Vlastne sa to každej aj splnilo – lebo sme sa tak všetky cítili.

Tento pocit nám nevezme už nik. Chlapi boli k nám pozorní, potešili vždy kvietkom, prvými snežienkami. Doma ženy čakali darčeky od detí – veľké srdiečka obalené staniolom a plnené čokoládovými cukríkmi, alebo len tak namaľované na papieri s textom

„Mojej mamičke k sviatku MDŽ“.

Naša generácia si uctieva tradície, ktoré sme žili. Dokonca umelecké súbory – napríklad v Žarnovici PRAMEN – nám ukazujú i tradície našich rodičov a starých rodičov. Teraz sme mali možnosť vidieť ich prezentáciu fašiangu. Bude šibačka, stávanie

mája a ďalšie. Z toho je zrejme, že každá generácia si buduje svoje zvyky a tradície a v starobe si na ne spomína s láskou a úctou.

V podstate každých 20 rokov v spoločnosti prebieha generačná výmena. Mladosť je krásna vec a určite i dnešná mládež si odnesie do staroby svoje pekné, hrejivé

tradície. Tiež bude svojim potomkom prezentovať všetko, z čoho mali radosť.

V kultúre žitia sa ráta s tradíciami, zvykmi, výchovou k nim. Je na ľudoch doby, ktoré sa zachovávajú, zabudnú, alebo sa znova po dlhých rokoch obnovia...

Mária ŠTEVKOVÁ

Predsedníctvo a Ústredná rada SZPB želajú pri príležitosti MDŽ pevné zdravie, šťastie a plnú nošu radostí predovšetkým veteránkam protifašistického odboja a členkám SZPB, ale aj všetkým ostatným čitateľkám dvojtyždenníka Bojovník.

Čo kráča internetom

Bez komentára

Medzinárodná konferencia „Z perspektívy jedného storočia“

V roku 2015 pokračuje séria vedeckých konferencií venovaných 1. svetovej vojne. Dňa 10. februára 2015 sa v Múzeu kultúry Maďarov na Slovensku uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia „Z perspektívy jedného storočia“, ktorej hlavným organizátorom bol Fórum inštitút pre výskum menších a spoluorganizátormi veľvyslanectvo Maďarska, ako aj už spomínané múzeum.

Na konferencii sa zúčastnili odborníci zo Slovenska a Maďarska, ktorí predniesli zaujímavé referáty o rôznych aspektoch 1. svetovej vojny, tak ako ich vidíme dnes, s odstupom jedného storočia. Odznali tak príspevky o Veľkej vojne a Maďaroch (I. Bertényi, Filozofická fakulta Univerzity L. Eötvösa), slovenskej spoločnosti v čase vojny (D. Kováč, Historický ústav SAV), bojoch na území východného Slovenska (F. Pollmann, Vojenský historický ústav a múzeum, Budapešť)

a snahách o obnovu oblastí zničených vojnou (A. Kreutzer, Vojenský historický ústav a múzeum, Budapešť).

Ďalšie príspevky boli venované cenzúre korešpondencie (G. Dudeková, Historický ústav SAV), vplyvom vojny na zázemie (K. Kubička Kucsera, Banská Bystrica; E. Kerényi, Gemersko-malohontské múzeum). Nezabudlo sa ani na pamiatku obetí vojny (L., I. Juhász, Fórum inštitút pre výskum menších) a výskum pamiatok bojov, ktoré sa odohrali na Slovensku (T. Pintér, Nadácia na výskum Veľkej vojny). Na konferencii sa aktívne zúčastnila aj vedecká pracovníčka Vojenského historického ústavu Mgr. Jana Začková, PhD., ktorá zúčastneným priblížila život v zajateckých táborech na Žitnom ostrove.

Počas rokovacieho dňa sa uskutočnila aj vernisáž výstavy „V duchu tam budem stáť – Portréty z ateliérov z obdobia 1. svetovej vojny“, ktorú si záujemcovia môžu prezrieť v priestoroch múzea. **Podľa vhu.sk, 12. február 2015**

Výzvu „Vojna? Nie v našom mene“ podpísal aj Rudolf Schuster

Pod nemecký protivojnový apel „Križa na Ukrajine: Ďalšia vojna v Európe? Nie v našom mene!“ sa aktuálne podpísal aj bývalý slovenský prezident Rudolf Schuster. Pre TABLET.TV to potvrdil spisovateľ Jozef Banáš, ktorý výzvu prostredníctvom svojej internetovej stránky propaguje na Slovensku.

Na výzvu, ktorú je možné nájsť na internetovej stránke Die Zeit, ho upozornili dlhoroční priatelia z Nemecka, kde v minulosti pôsobil ako diplomat.

„Pán prezident mi povedal, že je to veľmi dôveryhodná výzva, lebo medzi nemeckými signatármi sú osobnosti, počnúc bývalým prezidentom Romanom Herzogom, bývalým kancelárom Gerhardom Schröderom, asi piatimi premiérmi krajinských vlád, bývalým ministerským predsedom Lotharom de Maizière, ktoré on osobne pozná a vie, ako im záleží na pokoji a mieri v Európe,“ komentoval Schusterovo rozhodnutie Banáš.

Slovenský rozhľad 2/2015 (výňatok)

13. FEBRUÁR

Rada federácie Federálneho zhromaždenia Ruskej federácie vydala vyhlásenie, v ktorom so znepokojením konštatovala, že sa znova vynárajú pokusy o sfaľovanie histórie a snahy urobiť rovnako vinnými za vypuknutie 2. svetovej vojny nacistické Nemecko a Sovietsky zväz. Pokladať za rovných katov aj obeť nacizmu. „Je tragické, že do tohto deštruktívneho procesu sa snažia vtiahnuť aj obyvatel'ov Ukrajiny, predseda vlády ktorej si dovolil verejne obviňovať Sovietsky zväz z invázie do Nemecka a na Ukrajinu, čím v prvom rade urazil ukrajinský ľud, ktorý sa výrazne podieľal na vybojovaní víťazstva a zároveň znášal kruté útrapy nacistickej agresie.“

24. FEBRUÁR

Tisíce ľudí sa zhromaždili v centre východo-ukrajinského mesta Doneck, aby si uttili sviatok z čias niekdajšieho ZSSR. Prítomní si na Leninovom námestí pripomenuli pamiatku ľudí zabitých počas takmer rok trvajúceho ozbrojeného povstania voči vláde v Kyjeve. Hlavnou súčasťou osláv niekdajšieho Dňa Sovietskej armády a vojenského námorníctva bolo uctenie si Červenej armády, ktorá porazila nemeckých nacistov. Súčasný pomenovanie Deň obrancov vlasti nesie sviatok od pádu Sovietskeho zväzu začiatkom 90. rokov na príkaz prezidenta Vladimira Putina, ktorý ho zároveň opätovne zaradil medzi štátne sviatky. **(ao)**

stalo sa VO SVETE
13. 2.–24. 2. 2015

Červené hviezdy nosíme hlboko v srdci

Mám 61 rokov. Pri hľadaní pravdy a spravodlivosti nepoznám pocit strachu. Nie som ako tí, ktorým vyhovuje život s mocou a peniazmi za múrmi a ohradami. Nepočujú, nevidia, a keď niekde treba „podkúriť“, tak spustia, aby pre seba vydolovali čo najviac a potom ešte viac.

Dôležité je mať v rukách informačné prostriedky a servírovanie novej „pravdy“ v knihách, časopisoch a v elektronických médiách sa môže začať. Tam, kde prestane existovať svedomie, právo a morálka, nastupuje „sloboda“, ktorá má príchut' klamstva, ponižovania, biedy, násilia a špinavosti najhrubšieho zrna. Je to v záujme moci. Všetko sa deje v súlade s dnešnou demokraciou. Mocní nám vnucujú žiť život naplno, nemyslieť na nič, len sa zabávať. Tou najväčšou obeťou sú pritom seniori, čiže dôchodcovia. Mnohí z nich nemajú prostriedky na dôstojný život, pričom celý život pracovali.

Hlúposť a klamstvo nemôže mať do nekonečna zelenú. Veľmi pekná myšlienka a dobre zapamätateľná je z filmu Jánošík v hlavnej úlohe s Františkom Kuchtom, ktorý povedal: „Hlavy hore bedač, raz aj šibenicie rozkvitnú. A z kvetov budú plody.“

V poslednom období sa čoraz častejšie stretávame v médiách s jednostrannou prezentáciou strhujúcich príbehov najväčších spojeneckých veliteľov v 2. svetovej vojne. Žiaľ, za hrdinov sa považujú takmer výhradne západné spojenecké vojská a o statočnosti a hrdinstve vojakov Červenej armády v novodobých dokumentoch sa hovorí len veľmi zriedka. Červené hviezdičky sú nahradené modrými a aj dejinné udalosti 2. svetovej vojny sú postavené do iného svetla. Pamätníky a hroby padlých hrdinov – aj vojakov Červenej armády, našich osloboditeľov – sú však jasným dôkazom o skutočných hrdinoch na Slovensku. Boli to práve tí, ktorí s hrdosťou nosili červenú hviezdu na čiapkach, opaskoch, výložkách, ale najmä v srdci. Tí nám priniesli slobodu a mier i za cenu, že mnohí z nich položili svoje životy. Odpočívajú na cintorínoch a pietnych

miestach v našej zemi. Patrí im navždy vďaka a naša úcta.

Za našu obec Cinobaňa: 28. januára 1945 pri oslobodzovaní položilo svoje životy 57 vojakov Červenej armády 2. ukrajinského frontu pod velením maršala R. J. Malinovského. Po skončení vojny sme si ako obyvatelia obce Cinobaňa dali verejný prísľub, že tento najkrajší deň v živote našej obce si budeme cítiť a oslavovať navždy.

ZO SZPB v Cinobani túto pravdu naplnia a naši členovia, ako aj mnohí občania naozaj nezabúdajú. Aj v tomto roku v januári sme pri pamätníku na námestí obce vzdali úctu našim osloboditeľom.

Červené hviezdy síce niekde miznú z pamätníkov, ale my ich nosíme hlboko v srdci. Odsudzujeme tých, ktorí sa nepodobali na človeka a zabíjali ako dravce. Každá manipulácia sa skôr či neskôr obráti proti manipulátorom. História je až vtedy živá, keď sa odráža v hlavách ľudí, keď sa historický fakt stane historickým vedomím. Číňme tak, aby sme sa už nikdy nemuseli hanbiť.

Mária ŠVIKRUHOVÁ, predsedníčka ZO SZPB Cinobaňa

Vychovávame na tendenčných informáciách

Názory na históriu Slovenského štátu z rokov 1939 až 1945 – prvej Slovenskej republiky, ale i na povstanie slovenského národa proti nenávidenému fašizmu rozdeľujú slovenskú spoločnosť. V čase 76. výročia vzniku klérofašistického slovenského štátu na čele s prezidentom Jozefom Tisom sme svedkami rôznorodých vyjadrení na toto obdobie (ale všimnite si, že už aj tých je menej).

Obnova kapitalistických ekonomických a sociálnych problémov núti ľudí k hľadaniu východísk, vrátane extrémistických. Tie naberajú na popularite nielen u ľudí nezalých, ale hlavne zúfalých. Veď práve extrémisti najadresnejšie oslovujú ľudí. Navyše sa tvária, že sú schopní tieto spoločenské problémy vyriešiť.

Zlyhanie vojnovnej Slovenskej republiky a jej predstaviteľov bagatelizujú a nedôsledne analyzujú aj niektorí naši historici. Vráta ne pedagogov. Keďže nie sú pevne stanovené školské osnovy určujúce jednotný výklad historických faktov, tak sa opierajú aj o sprostredkované a veľakrát tendenčne zamerané informácie. A že sa to odráža

na vedomí žiakov a študentov? To, je už len logický následok!

O čom sa dnes v súvislosti s vojnovým slovenským štátom diskutuje. O faktoch? Nie! Hovorí sa len o názoroch na tieto fakty. Čiže toto už nie je diskusia o našich dejinách, ale o názoroch na naše dejiny!

V tejto súvislosti sú veľavravné slová Leonarda da Vinciho, ktoré odkázal svojmu žiakovi: „Poznať minulosť je ako šíp vystrelený z luku. Čím viac dozadu sa natiahne tetiva, tým ďalej dopredu doletí vystrelený šíp.“ **Tibor GRÉK, Prievidza**

Nesmieme podceňovať fašistické názory

Naša civilizácia sa v končiacom roku 2014 dostala na hranu globálneho konfliktu, ktorý ak by sa v plnej sile podarilo „jastrabom“ zrealizovať, zrejme by znamenal koniec života na našej planéte. Uplynulý rok znamenal aj prehlbujúcu sa chudobu väčšiny jej obyvateľov.

Nebohá Matka Tereza pri preberaní Nobelovej ceny mieru vyhlásila: „Nie je problém nasýtiť stá milióny chudobných, problém je nasýtiť boháčov!“ Istý brazílsky biskup Don Helder Camara vyhlásil: „Ak dáš jedlo chudobnému, nazvú Ťa svätým. Keď sa však budeš pýtať, prečo chudobní nemajú jedlo, nazvú Ťa komunistom.“

Žiaľ, v roku 70. výročia SNP, najsvetlejšieho obdobia našich novodobých slovenských dejín, sme sa dožili reštaurácie fašistických názorov aj na

Slovensku. Síce zatiaľ významnejšie „zasvietili“ len v jednom regióne, nesmieme však ich vplyv podceňovať ani v ostatných častiach Slovenska. Veď u našich východných susedov už vládnu a dávajú jasne najavo, akú formu demokracie si predstavujú. Pamätníky hrdinov protifašistického odboja barbaricky búrajú a za národných hrdinov vyhlasujú fašistov!

Podľa môjho názoru nastal čas, aby sa na Slovensku (po vzore politických špičiek, ktoré v decembri 1943 podpísali Vianočnú dohodu)

opäť spoločne zišli predstavitelia všetkých politických strán a podpísali tentoraz dohodu o spoločnom postupe v boji proti prejavom fašizmu.

V súvislosti s hodnotením aktuálneho stavu vo svete pripomeniem slová pápeža, ktoré povedal v európskom parlamente: „Globálny ekonomický systém sa blíži ku kolapsu! Ekonomika postavená na uctievaní peňazí, na vojnách, nerovnostiach, nezamestnanosti mládeže, nemôže prežiť! Tento systém je nastavený tak, že ak chce prežiť, je nutné viesť neustále vojny!“ Hrozné to konštatovanie hlavy katolíckej cirkvi.

Jozef PUPALA
predseda HDK pri ObIV SZPB R. Sobota

Nezabúdame na zverstvá fašizmu

Čas letí. No aj po vyše 70-tich rokoch si spomíname na kruté vyčiňanie hitlerovského nacizmu a fašizmu. Naš ľud sa ale nedal. Slovenským národným povstaním sa postavil na ozbrojený odpor fašistickej zlovlí.

Žiaľ, do drancovania, vraždenia, mučenia a odsunu partizánov, vojakov a bezbranného obyvateľstva do koncentračných táborov sa popri nemeckých fašistoch zapojili aj príslušníci nemeckej menšiny na Slovensku a príslušníci POHG.

Už 7. septembra 1944 padli za obeť nacistom Zlatá Baňa, Hermanovce a Petrovce. Následne boli vypálené Sklabinský Podzámok, Tokajík, Jergaly, Skýcov, Pohronský Bukovec, Kľak, Ostrý Grúň, Horné Ladce a mnohé ďalšie obce. Všetky spáleniská však vstali z popola ako ten bájnny vták Fénix, okrem osady Kalište.

Nesmieme zabudnúť na zverstvá, popravy, koncentračné tábory a ich obeť. Pokračujme v každoročných zhromaždeniach na miestach ľudských tragédií a buďme v tom príkladom aj pre novú generáciu, ktorá našťastie tieto hrôzy nezažila.

Oskar BIELIK (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Pozývaci list M. Glváča:

Požiadali sme NATO o vytvorenie styčného tímu na území Slovenska

Slovenská republika je ôsmym členským štátom Severoatlantickej aliancie, ktorý požiadala o vytvorenie tzv. styčného tímu NFIU (NATO Force Integration Units) na svojom území. „Ide iba o tím plánovačov. Ich prítomnosť vo všeobecnosti uľahčí potenciálne prijatie posíl zo strany NATO pre danú členskú krajinu. Počas mieru by podporovala plánovacie aktivity,“ vysvetlil minister obrany SR Martin Glváč.

Nejde o vytvorenie bojovej jednotky či základne, ako nesprávne interpretovali niektoré médiá. Tento tím by malo tvoriť okolo 40 ľudí, pričom polovica z nich bude slovenská a polovica z iných členských krajín NATO. Tieto tímy by zároveň koordinovali mnohonárodné cvičenia a preverovali prepojenie domácich a mnohonárodných síl NATO.

Slovenská republika má ako členský štát NATO v prípade potreby garantovanú pomoc jednotkami rýchleho nasadenia (NRF). Tie sa na základe

rozhodnutia ministrov obrany z 5. februára rozšíria až na veľkosť divízie a v niektorých prípadoch budú schopné zasiahnuť už do 48 hodín. Do síl rýchleho nasadenia prispieva aj Slovensko.

Rezort obrany zároveň v tejto súvislosti upozorňuje, že prítomnosť styčného tímu nemá akúkoľvek súvislosť s vytvorením logistickej základne v Poprade, ktorá bola predmetom diskusie po summite NATO vo Walese a včerajšie rokovania ministrov obrany sa tejto téme v Bruseli nevenovali. **Podľa mosr.sk, 6. 2. 2015**

Dezinformácie o odopretí výkonu mimoriadnej služby zaplavili internet

Ministerstvo obrany SR opätovne po medializovaných informáciách upozorňuje, že odopretie mimoriadnej služby nie je žiadnou novinkou. V zmysle platnej legislatívy môžu občania podať vyhlásenie o odopretí výkonu mimoriadnej služby už od roku 2006, a to z dôvodov presne stanovených zákonom. Výkon mimoriadnej služby možno odoprieť, ak je v rozpore so svedomím alebo náboženským vyznaním občana.

Občan môže v stave bezpečnosti odoprieť výkon mimoriadnej služby písomným podaním vyhlásenia na okresný úrad v sídle kraja v kalendárnom roku, v ktorom mu vznikla branná povinnosť, alebo v januári každého nasledujúceho roka až do zániku brannej povinnosti. Na vyhlásenie podané v období krízovej situácie, ako je vojna, vojnový stav, núdzový stav a výnimčný stav, sa neprihliada. Aj registrovaný občan, ktorý podal vyhlásenie o odopretí výkonu mimoriadnej služby, bude v čase vojny a vojnového stavu povolaný na odvod, kde bude posúdený jeho zdravotný stav a rozhodnuté o jeho spôsobilosti vykonať alternatívnu službu.

Občan, ktorý podal vyhlásenie o odopretí výkonu mimoriadnej služby a ktorého okresný úrad v sídle kraja na základe rozhodnutia zaradi do dokumentácie evidovaných občanov, je povinný vykonať alternatívnu službu u zamestnávateľa, ktorý plní napríklad úlohy v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti, civilnej ochrany obyvateľstva alebo v oblasti sociálnej pomoci a podobne.

Po nariadení mobilizácie okresný úrad v sídle kraja povolá na výkon mimoriadnej služby vojakov v zálohe a odvedených registrovaných občana-

nov, ktorí sú zdravotne spôsobilí na jej výkon. Pri povolávaní vojakov v zálohe a registrovaných občanov sa vychádza z požiadaviek ozbrojených síl a ročník narodenia nie je rozhodujúcim kritériom. Kategoriu vojakov v zálohe tvoria najmä bývalí profesionálni vojaci, občania, ktorí vykonali povinnú vojenskú službu a občania, ktorí skončili služobný pomer v ozbrojených a záchranných zboroch za podmienky, že im trvá branná povinnosť. Tá sa týka mužov od 19 do 45 rokov bez vojenskej hodnosti a vo vojenskej hodnosti vojak 1. a 2. stupňa a mužov od 19 do 55 rokov v ostatných vojenských hodnostiach. Na výkon mimoriadnej služby nemôžu byť povolaní občania uznaní za nespôsobilých vykonať vojenskú službu (sú držiteľmi tzv. „modrej knižky“), pretože im zanikla branná povinnosť.

Ministerstvo obrany SR v súčasnosti pripravuje návrh zákona o dobrovoľnej vojenskej príprave, ktorý upraví podmienky pre jej výkon. Podstatou tohto inštitútu je skutočnosť, že občania, ktorí majú brannú povinnosť alebo ju dobrovoľne prevezmú, budú mať možnosť vykonať na dobrovoľnej báze vojenskú prípravu. Návrh tohto zákona bude predložený do legislatívneho procesu ešte v tomto roku. **Podľa mosr.sk, 23. február 2015**

Spomienka na boj Miloša Uhra a jeho hrdinov

V nedeľu 22. 2. 2015 zorganizovala obec Bzinca pod Javorinou v miestnej časti Cetuna spomienkovú slávnosť venovanú 70. výročiu tunajšieho partizánskeho boja. Spoluorganizátormi boli ZO SZPB v Cetune, Oblastný výbor SZPB v Novom Meste nad Váhom a Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne.

Ak mám povedať, čím bolo tohtoročné zhromaždenie výnimočné, tak v prvom rade, že starostka Alena Šoltysová privítala možno až 600 prítomných.

Predseda SZPB Pavol Sečkář vo svojom príhovore zdôraznil, že „fašisti a najmä nemecký nacizmus využil a zneužil všetko pre dosiahnutie svojich cieľov, ktoré smerovali k nastoleniu svojej svetovlády, k popretiu hodnôt civilizácie.“

Poslanec NR SR Dušan Bublavy povedal, že na tomto mieste si každoročne pripomíname hrdinstvo a odvahu tých, čo sa nebáli postaviť na odpor fašizmu, ba i riskovali položiť za tento postoj

svoje životy. Zdôraznil, že „podjavorinský kraj sa zapísal spomedzi slovenských partizánskych regiónov v rokoch 1944 a 1945 medzi najaktívnejšie. Svedčí to o odvahe a hrdinstve obyvateľov tohto regiónu v čase, keď to naša vlasť najviac potrebovala. Preto nie je možné zabudnúť na tých, ktorí takúto odvahu prejavili aj tu v Cetune.“

* * *

Cetunský boj bol prakticky vyvrcholením niekoľko mesiacov trvajúceho odboja partizánov proti okupačným silám a ich domácim kolaborantom v podjavorinskom regióne. Napriek tomu, že sa odohral len niekoľko dní pred oslo-

Pred hrdinami cetunského boja sa skláňajú (zľava) predseda ObV SZPB Ján Hulínek a predseda SZPB Pavol Sečkář.

bodením podjavorinského kraja, vyžiadali si okrem viacerých životov mladých partizánov aj životy

dvoch významných regionálnych partizánskych veliteľov, Miloša Uhra a jeho zástupcu Antona Jakubíka.

Pred hrdinstvom a odvahou cetunských partizánskych bojovníkov vzdávame našu poklonu a vďaku. Natrvalo sa zapísali do dejín slovenského národa ako hrdinovia, ktorí sa odvážne postavili proti presile. Nech novodobí historici z akéhokoľvek pohľadu skúmajú cetunské boje, nemôžu poprieť odvahu a hrdinstvo partizánov a obyvateľov Podjavorinska. Nepostavili sa totiž nejakému outsiderovi, ale skúsenej jednotke Edelweiss, ktorá sa preslávila masovým vyvražďovaním našich v obciach Kľak, Ostrý Grúň...

V dnešnom modernom svete už naše deti a vnuci ťažšie chápu spomienky starších na 2. svetovú vojnu. Ba možno, no skôr určite, si už nedokážu ani len predstaviť hrdinstvo a ani utrpenie, ktoré ňou veľakrát kráčalo ruka v ruku. Aj preto je dôležité pripomínať i tie najmenšie maličkosti hrdinstva našich predkov, dúfajúc, že práve z nich sa zrodí veľký a silný všeludsky ľudský protifašistický postoj.

* * *

K spomienkovej slávnosti v Cetune prispel hymnickými piesňami ženský spevácky súbor Klenotnica zo Bziniac pod Javorinou a stovky prítomných videli aj ukážky partizánskeho boja.

Text a foto: Viliam Solovič

Protifašisti z oblastnej organizácie v Novom Meste nad Váhom s (uprostred) dcérou hrdinského kapitána Zorou Uhrovou.

Staré Hory: 70. výročie „Ostrého prepadu“

Od reálneho a hlavne mimoriadne úspešného bojového zásahu partizánov proti nemeckému trestnému komandu pri Veľkej zelenej – Starej Píle (pod Starými Horami) uplynulo už sedemdesiat rokov. Novodobá tradícia pripomínania si tohto boja však nemá ešte ani desiate výročie.

4. februára 2015 sme sa na Starých Horách stretli opäť. Ak hovorím, že „my“, myslím tým okolo 40 členov ZO SZPB z Donoval, Španej Doliny a niektorých základných organizácií z B. Bystrice. A že nás nebolo viac, to je len otázka kapacitných možností organizátorov.

Aj tento rok sme začali priamo na mieste boja 12-tich (iné zdroje hovoria o 16-tich) partizánov proti štyrom desiatkam Nemcov. Privítal nás starosta Starých Hôr Ján Kováč a spolu s ním sme za obec i ObV SZPB Banská Bystrica položili na toto pamätne miesto veniec.

Následne nás v zasadačke obecného úradu privítali kultúrnym programom žiaci miestnej ZŠ. V príhovoroch súvisiacich so samotným „Ostrým prepadom“ pochopiteľne

padlo i meno jeho priameho účastníka a zakladateľa tejto novodobej tradície Jána Rýsa. Hlavne sa však hovorilo o tom, že nebyť tohto úspešného partizánskeho zásahu, obec Staré Hory by bola dopadla tak, ako Kľak či Ostrý Grúň.

Poctivú pravdu bolo cítiť v vystúpenia členky predsedníctva ObV SZPB v B. Bystrici M. Vachovej, že sa nám treba aj pri takýchto podujatiach viac zamerať na spoluprácu so školami.

Spetrením tohtoročného podujatia bolo, že jeho posledný priamy účastník Benjamín Strmeň okrem spomienok poskytol i niekoľko ruských bojových skladieb v osobnom podaní.

Štefan DUBOVICKÝ, tajomník ObV SZPB B. Bystrica
(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

K výročiu generála Viesta

ZO SZPB gen. Rudolfa Viesta v Revúcej sa rozhodla pripomenúť si jeho 125. narodeniny konferenciou – spomienkovou oslavou pod názvom Generál Viest známy – neznámy.

Konferenciu plánujeme uskutočniť 24. septembra 2015, no už 16. februára sme sa stretli so zástupcami MsÚ Revúca a ObV SZPB Rožňava, aby sme prerokovali základné organizačné otázky a rozdelili kompetencie na ich zabezpečenie.

Najdôležitejším rozhodnutím je, že záštitu nad konferenciou ideme ponúknuť ministrovi obrany SR; o odborné príspevky požiadame osobnosti historických ústavov, archívov a múzeí.

Účasť na konferencii bude zabezpečená aj pre žiakov základných a stredných škôl. Po konferencii bude odhalená tabuľa, ktorá bude pripomínať udalosti i osobnosti spred 70 rokov.

J. KOCHAN, snímka M. Salayová

Zámer alebo primitívny vandalizmus?

V Bojovníkovi číslo 2/2015 bol na titulnej strane článok „Partizána natreli na ružovo“. Na spodku strany bola informácia o netradičnom počine antifasistov z Gemera – Malého Hontu, že sa im podarilo zhotoviť a nainštalovať informatívne tabule pri cestách pre vodičov a turistov „Cesta SNP Gemerom Malohontom“.

Lenže nestačil na inštaláciách „stuhnúť betón“ a už ich niekto poškodil. Ak mám byť konkrétny, niekto na tabuliach prestriekal skratku SNP po celej trase od Rímskej Soboty až po Tisovec.

Kto mohol byť tento „hrdina“? Keď si svoju „odvahu“ vybúril sprejom? Každopádne by som bol rád, aby sa polícia podarilo vypátrať tohto páchatela či páchatelov. Rád by som sa totiž pozrel na prejav jeho odvahy, keď mu pred očami pristane účet za túto škodu.

Nechce sa mi veriť, že takýto primitívny čin by mal súvislosť s Banskou Bystricou, ale ak áno, je to dôkaz, že kompetentné orgány by mali začať zvažovať o zaradení „sprejerstva“ medzi trestné činy. Tak, ako je to v mnohých iných krajinách. Lebo toto nie je len o priamej materiálnej škode, je to aj o škodách na imidži obce, regiónu, štátu... A to sú hodnoty už nevyčísľateľné.

Josef PUPALA (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Máme jasne stanovený okruh ú

Ako sám vnímam popradskú organizáciu po oblastnej konferencii

Predseda ObIV SZPB Michal Kopko: „V rámci oblastného výboru evidujeme 16 základných organizácií so 489 členmi v okresoch Poprad a Kežmarok. Ale už od začiatku roka máme ďalších 16 nových prihlášok.“

Členská základňa je kvantitatívne za posledné roky vyrovnaná, hlavne pričinením základných organizácií Svit, Spišské Bystré, Vernár a Liptovská Teplička, ktoré prijali najviac členov. Priemerný vek našej organizácie je 61,4 roka, výborov ZO SZPB 57 rokov a predsedníctva ObIV SZPB 59,8 roka. Priamych účastníkov máme 35.

Z pohľadu aktivity medzi najpracovitejšie organizácie u nás patria ZO SZPB Spišské Bystré, Lipt. Teplička, Vernár, Svit a Kežmarok, slabšie pracovali ZO SZPB Vikartovce a Žakovce.

Mimoriadne dobré meno nám robí Historická dokumentačná komisia, osobitne jej predseda M. Maniak, ktorý vydal päť kníh o histórii bojov v podtatranskom regióne. Osobitne bol aktívny aj pri organizovaní súťaže (8. ročníka) „Medzníky 2. sv. vojny“ medzi základnými školami.

* * *

Aj v rámci oblastnej konferencie boli po štandardných rokovacích bodoch odmeňovaní zaslúžilí odbojári. Okrem ďakovných listov odovzdal tajomník ÚR SZPB Viliam Longauer Medailu M. R. Štefánika II. stupňa Jozefovi Pavlikovi zo ZO SZPB Starý Smokovec a III. stupňa Jánovi Jurčíkovi zo ZO SZPB Spišské Bystré, Pavlovi Očenášovi zo ZO SZPB Štrba, Jánovi Černoškému a Štefanovi Koreňovi zo ZO SZPB Liptovská Teplička.

Staronovému predsedovi Michalovi Kopkovi a ta-

jomníkovi ObIV SZPB Jánovi Pavlovčinovi odovzdal medaily SZPB za obetavú prácu.

O čom je vyhlásenie našej konferencie

V tomto období sme svedkami bojov na Ukrajine. Preto sa obraciame na politikov – hovorte pravdu o tom, čo sa na Ukrajine robí. Povedzte čím skôr pravdu, kto túto hrôzu rozpútal i kto ju pre svoje vlastné mocenské záujmy podporuje.

Chceme objektívne médiá. Nie médiá, ktoré už dopredu prejudikujú, bez skutočných faktov, jednostrannú pravdu. Nestrkajte hlavu do piesku a prestaňte už prognózovať proroctvá a vaše pravdy, ktoré nie sú podložené ničím dôveryhodným. Ukážte fakty! Aj tej dobrej strane – podľa vás je to USA a NATO –, ale aj fakty tej podľa vás zlej – Ruska. Nebojte sa súdnych názorov, ktoré si urobíme my sami.

Dnes je už jasné, že vojna sa v plánoch jej strojcov nemá skončiť na Ukrajine, hlavným cieľom je Rusko, čiže ste si asi vedomí, že kalkulujete už s vojnou pre celú Európu a celý svet.

Uvedomme si, že všetka táto manipulácia sa začala z falzifikácie výsledkov 2. svetovej vojny a podielu Červenej armády na víťazstve spojencov v nej.

Verejne vyhlasujeme, že SZPB nikdy neopustí historický odkaz SNP a naďalej ho bude presadzovať všetkými možnými formami a spôsobmi, v inštitúciách, medzi mládežou i širokou verejnosťou.

Veríme, že vláda, ktorá prevezme správu štátu po voľbách v marci 2016, nebude považovať SZPB za oprášený módný hit, ale za moderné, hodnotovo stabilné a verejnoprospešné občianske združenie pre všetky vrstvy našej občianskej spoločnosti.

Pracovné predsedníctvo. Plukovník Michal Kopko vľavo.

Delegáti popradskej konferencie.

Predseda SZPB ďakuje v prítomnosti staronového predsedu ObIV SZPB v Žiline Juraja Drotára (vpravo) žilinským veteránom.

Oblastná

V Starej Lubovni sa na konferencii zišlo 54 účastníkov z 33 zvolených delegátov prichádzajúcim. Medzi hosťami ÚR SZPB Viliam Longauer, predseda ÚR SZPB obcí a zástupcovia spoluzriaďiteľov – Lubovnianskeho strediska, Lubovnianskeho múzea a t. d. dôchodcov Slovenska.

Správa predsedu ObIV SZPB v Starej Lubovni sa venovala všetkým bodom XV. zjazdu, pričom osobitnou témou boli základné organizácie SZPB v Starej Lubovni a J. Hniezdne.

Smutnou správou pre delegátov bolo oznámenie, že v oblastnej or-

Z rokovania rozšíreného výboru.

O čom bola žilinská konferencia

(Dokončenie zo str. 1)

Príkladne odlišný a málo vídaný bol na žilinskej konferencii aj úvod predsedu oblastnej organizácie Juraja Drotára, ktorý menovite privítal všetkých prítomných vojnových veteránov. Po čom som ani v najmenšom nepochyboval, že na konferencii sa naozaj cítili ako medzi svojimi.

V správe o činnosti predseda konštatoval, že záujem o odboju a o jeho osobnosti z roka

za rok rastie. Narastá aj účasť škôl na regionálnych a miestnych spomienkových zhromaždeniach, ktoré sa „stávajú stretnutiami generácií i zo susedných štátov“.

V súvislosti so školami a hlavne s učiteľmi dejepisu a občianskej a etickej výchovy bola počas rokovania cítiť istá rozpačitosť. „Áno, potrebujeme, aby sa práve učitelia stali našimi spojencami,“ zaznelo, no paralelne s tým aj otázka, ako to dosahovať.

Možno by sa Žilinčanom zišli skúsenosti bratislavskej oblastnej organizácie, ktorá so „svojimi“ učiteľmi aktívne komunikuje už dávnejšie. Organizuje pre nich aj zdokonaľovacie prednášky o protifašistickom odboji, o extrémistických prejavocho a hnutiach a raz ročne aj špecializovaný zjazd. Žilinčania však dosiahli viac v publikačnej činnosti i vo výsledkoch historicko-dokumentáčnej komisie.

Ďalšou témou, ktorá tu rezonovala, je práca výborov základných organizácií. Na tomto musí žilinská organizácia podľa predsedu Drotára výraznejšie popracovať. Obsahom bude organizačný i metodický systém ich práce, videný cez plánovitosť, či kampaňovitosť.

Prekvapujúce bolo predsedovo vysvetlenie pozadia vysokého vekového priemeru organizácie. „Pretrváva už od čias stavovskej organizácie Čs. zväzu protifašistických bojovníkov. Na vtedajšom princípe člen-

DORUČENÉ PO UZÁVIERKE

B. Bystrica posielala na zjazd 8 delegátov

Znamená to, že banskobystrická oblasť je našim bezkonkurenčným lídrom. Jej početný stav sa ráta na vyše šesťnásť stoviek protifašistov.

Komplexnejší pohľad na túto konferenciu prinesieme až v budúcom čísle. Už dnes však môžeme povedať, čím sa toto rokovanie líšilo a v pozitívnom zmysle slova vymykalo oproti tým doteraz videným. Povedané dvoma slovami – cítili sme sebavedomie osobností.

Bolo totiž úplne jedno, o ktorý oficiálny bod programu išlo, každý prezentoval sebavedomý človek, istý si tým, čo hovorí. V prípade oponentúry okamžite bol schopný racionálne a bez zmätkovania riešiť aj prípadné schválnosti života. Čo sa, nakoniec, i tu objavilo.

Banskobystrická konferencia potvrdila, že žije v rovnakých podmienkach ako všetci ostatní, že ju pália aj rovnaké problémy. V čom to je, že má lepšie výsledky? V hlbšie zakorenenej tradícii? Možno. Skôr by som však povedal, že asi má pri mnohých svojich počinoch prepracovanejšiu a pedantnejšiu koncovku.

Stačí jeden príklad za všetky. Oblasť organizácia podišla ku svojej konferencii so 40-timi funkčnými základnými organizáciami, z ktorých 15-tim početný stav od ostatného zjazdu narástol, 8-mim sa nezmenil a 17-tim klesol. No celkovo sa Banskobystričania od 1. 1. 2012 posilnili o 50 členov.

V. MIKUNDA (Pokračovanie v Bojovníkovi 6/2015)

Ako ľahko vychádzajú z úst slová ďakujem, ak je za čo ďakovať. A hneď je to i na tvárach vidieť. Ocenenia odovzdáva predseda SZPB P. Sečkář spolu so staronovým predsedom ObIV SZPB v B. Bystrici J. Pacekom.

konferencia SZPB v Starej Ľubovni

oblastnej konferencie, z toho 27 v hlasom rozprávaní bol tajomník, starostovia, pracovníci iných osvetových knižníc, Lužan, akubany.

SZPB Václava kým úlohám od vyzdvihla čin SZPB Jarabina, delegátov bola in organizácii zostali

už len dvaja priami účastníci odboja z vyše 400-člennej základne.

Predseda zvlášť vysoko hodnotil spoluprácu so základnými a strednými školami a organizovanie tematicko-poznávacích zjazdov na pietne miesta 2. svetovej vojny, ktoré sa konajú v rámci dlhodobých projektov aj v spolupráci s mestom Stará Ľubovňa. Zdôraznil potrebu venovať sa mládeži v školách pri ich výchove spoznávaní dejín protifašistického odboja, osobitne SNP. Na záver vyslovil presvedčenie, že úlohy, ktoré si vytýčime a ktoré stanoví XVI. zjazd, so čtou splníme.

Po správe o hospodárení a po správe revíznej komisie, ktorá potvrdila súlad s platnými zákonmi a hospodárskymi predpismi, odo-

zval tajomník ústrednej rady vyznamenania našim aktívnym členom.

Diskusia sa zaoberala stanovami SZPB, novými formami práce s verejnosťou, osobitne s mládežou, a hlavne reagovala na potrebu všetkými prostriedkami bojovať proti novým formám extrémizmu.

Vo vystúpení tajomníka ÚR SZPB V. Longuera zaznelo aj to, že naša oblasť organizácia patrí medzi najlepšie vo zväze.

Konferencia jednohlasne zvolila za predsedu oblasťného výboru Václava Homišana, za členku ÚR SZPB za našu oblasťnú organizáciu Annu Majchrovičovou, za predsedu SZPB odporučila zvoliť Pavla Sečkářa a do funkcie tajomníka ÚR SZPB odporučila ustanoviť Viliama Longuera.

Lydia HRICIKOVÁ

Oblasťná konferencia SZPB v Starej Ľubovni.

ObIV SZPB v Bratislave.

Otázka je len jedna, no zásadná! Ako zastaviť pád bratislavskej oblastnej organizácie SZPB?

I keď to počas rozšíreného zasadnutia nášho oblasťného výboru o predsedov základných organizácií SZPB nikto takto nepovedal, vyjadrili sa k tomu viacerí. Stačilo sa súčasného oblasťného výboru verejne opýtať, aký hlavný cieľ by mala dosiahnuť marcová oblasťná konferencia.

Zaujímavé, že odpoveď bola nájdenná okamžite a absolútne presne: Bratislava musí dosiahnuť reštart! A presun rozhodovacích kompetencií na ďalšiu generáciu.

V ďalšom prišlo aj vysvetlenie, ktoré ešte jednoznačnejšie odhaľuje podstatu pasivity mnohých mestských organizácií. Predseda pezinskej ZO SZPB Dušan Vilím tvrdí,

že sa „spoliehajú len na oblasťný výbor a jeho aktivity vydávajú za svoje!“.

Až príliš nekompromisným potvrdením tohto nedobrého stavu bolo súčasné zrušenie troch základných organizácií, v ktorých sa už ani výročné členské schôdze neu-

skutočnili. Mesiac pred konferenciou k nej teda prichádzame už len s 22-mi ZO SZPB.

No a že boj „starého“ s „novým“ bude ešte tvrdý, to ukázal aj ďalší priebeh rozšíreného zasadnutia. Rozpútala sa v ňom totiž „búrka“ o to, či si oblasťný výbor môže dovoliť nominovať na zjazd za delegátov členov, ktorých základné organizácie nenominovali ani za delegátov na oblasťnú konferenciu. Otázka teda čaká rozhodcovskú odpoveď: Je vôbec možné takto okato obchádzať základné organizácie SZPB?

No a v odpovedi na toto sa zrejme skrýva odpoveď aj na to pôvodné. Je v Bratislave reštart ešte vôbec možný? Vladimír MIKUNDA

stava totiž stále fungujú organizácie v Makove, Nesluši, Čičmanoch a v žilinskej 13-tke, kde členskú základňu tvoria prevažne účastníci odboja a ich pozostalí.“ Opakom sú otvorené organizácie vo Vysokoj nad Kysucou, v Skalitom a Rajci.

Na rokovaní vystúpil aj predseda SZPB Pavol Sečkář. Zhodnotil vysokú úroveň stavu SZPB a pomenoval etapy, ktorými to dosiahol, i úskalia, ktorými prešiel.

Keď hovoril o zákone o protifašistickom

odboji, tak zdôraznil, že tento zákon treba vedieť aj využiť. Vedenie na to síce v školilo predsedov i tajomníkov oblasťných organizácií, no na výsledku sa to zatiaľ neodrkadľuje!

Keď hovoril o zákone o odškodnení vojnových sirôt, zároveň musel reagovať aj na dve kritiky z diskusie, že ako to, že prihlásenie nároku má aj konkrétny záverečný termín a po ňom sa už o sociálnu dávku nedá uchádzať.

Ďalej hovoril o vybavení zväzu počítač-

mi, o príliš veľkom míňaní financií na telefóny a papier... a že čoskoro, „ešte tento rok“, budú oblasťné organizácie v týchto položkách limitované. Zároveň prezradil, že „okaté“ prípady už preveruje revízná komisia.

Pochopiteľne, že P. Sečkář žilinských delegátov informoval aj o skorej dotlačí 5000 ks knihy „SNP 1944“ (koniec marca) a o zámysle ÚR SZPB, ako s ňou majú oblasťné organizácie naložiť.

Na záver si predseda SZPB neodpustil kri-

stiku odberu zväzovej tlače. Osobitne dvojtyždenníka Bojovník.

(Už dlhšiu dobu sa presvedčujeme, že slovenskí odbojárski radi o sebe píšu, no už menej o sebe chcú čítať. V poslednom čase sa čoraz viac vyskytujú prípady, že dopisovateľ zašle príspevok, redakcia mu ho uverejní a on sa ani neobťažuje kúpiť si Bojovník a priamo si zistiť, či mu to bolo uverejnené. Radšej si telefonuje do redakcie či to už vyšlo a kedy? – pozn. šéfredaktora.) Vladimír MIKUNDA

Z povstaleckých spomienok slovenského Američana

V polovici februára prijal tajomník ÚR SZPB V. Longauer bývalého slovenského partizána, dnes občana USA A. Romiho Cohna. Bratislavou ho sprevádzal člen ObIV SZPB v Bratislave Ivan Pasternák, ktorý o ňom prezradil, že „ako rasovo prenasledovaný najskôr pendloval medzi Poľskom, Budapešťou... a mal iba 16 rokov, keď sa zapojil do povstania. Bojoval v partizánskej jednotke (pravdepodobne z Hornonitrianskej partizánskej brigády – pozn. red.), ktorá operovala okolo Svätého Kríža nad Hronom, Ladomerskej Viesky a Lehoty pod Vtáčnikom, pričom patrila v nej medzi najmladších.

„Keď sme začali bojovať, bolo nás asi dvestopäťdesiat, po vojne sa nás zišlo okolo dvadsaťpäť,“ spomenul A. Romi Cohn.

Stretnutie bolo informačne pestré, nakoľko pána Cohna sprevádzal televízny štáb, ktorý sa zaujímal nielen o zmysel povstania, ale aj o jeho zasadenie do vtedajšej vnútroštátnej a medzinárodnej situácie, o zloženie povstaleckých

síl, nemeckých síl a osobitne jednotky Edelweiss, o organizáciu vojenských i partizánskych jednotiek, o tzv. Partizánsku republiku, o to, čo sa stalo s miestnymi fašistami po vojne... no a, samozrejme, neobišli sme ani zajatecký tábor amerických letcov v Grinave.

Atmosféra stretnutia bola natoľko voľná a príjemná, že tajomník V. Longauer v jednej chvíli len

na okraj spomenul, že sa narodil v moment vypuknutia SNP, čo našich hostí okamžite zaujalo, a tak so zaujatím počúvali aj príbeh, ako jeho dvojmesačný plač zachránil matku, babku... pred rakúskymi vojakmi Wehrmachtu.

Keď sa povie SNP, na čo si ako na prvé po toľkých rokoch spomeniete?

A. Romi Cohn: Pre židov tu bolo veľmi nebezpečné. Stačilo čosi a hneď vás lifrovali do Novák, Serede či iných táborov. Na úteku som prešiel na druhú stranu Hrona a tam ma stretla mladá, pekná žena, a tá hneď:

„Nechod' sem, tu je to veľmi nebezpečné, lebo tu sú partizáni, majú pušky, môžu ťa zastreliť...“

Lenže to, čo sa jej zdalo nebezpečné, to bola pre mňa nádej, že sa môžem zachrániť, keď sa pridám k partizánom.

* * *

Druhá spomienka hovorí aj o tvrdých a ostražitých vojnových pomeroch. Je to príhoda, ako bol s ešte jedným mladým bojovníkom vyslaný na prieskum, či sa v istom rajóne nachádzajú Nemci.

– Vzali sme si zbrane a išli sme na prieskum. Jeden kopec, nevidíme nikoho... a naraz... Nemci! Ako zistiť, koľko ich je, čo majú so sebou...?

Schovali sme zbrane do krovia, pozháňali akési palice, vaky na chrbát, že sme dedinčania-hubári, a poď ho okolo nich.

Nemci si nás takmer nevšimli, iba niekto sa opýtal, že čo tu chceme. My, že hubárčime, a oni, že dobre, chod'te.

Keď sme sa vrátili ku svojim, veliteľ, že „a kde máte zbrane?“. Nepomohlo žiadne vysvetľovanie, padali vyhrážky, že „ste darebáci a toto vám tak ľahko neprejde“.

A tak sme sa znova dali rozprávať, čo sme zistili, kde sú Nemci, ako sú rozmiestnení, rozprávali sme, kreslili ich rozmiestnenie... ale naši stále po svojom – ste darebáci a pôjdete do basy. A naozaj, aj nás kamsi odviekli.

A. Romi Cohn

Našťastie sa nám podarilo presvedčiť toho, čo nás strážil, že predsa musíme trafiť na miesto, kam sme tie zbrane ukryli. Navel'a sa dal presvedčiť, kohosi s nami poslali ako eskortu, zbrane sa našli a všetko sa urovnalo.

* * *

– Po oslobodení a rozpustení jednotky som sa vydal hľadať otca, rodinu. Samozrejme, že kde som sa objavil, potreboval som to základné – najesť sa, niekde sa vyspať a ohriať.

Prišiel som do jednej osady a hovorím, že som židovský bojovník a že som bojoval v povstaní a hľadám svoju rodinu.

Odpoveďou mi bolo, že „my ťa tu nemôžeme nechať, pretože sme tu mali jednu ženu s dieťaťom a akonáhle prišli Nemci, tak ju zobrali, vyviedli von a zastrelili. Chod' radšej preč, nechceme ťa mať tiež na svedomí“.

A tak mi prišlo na druhý deň ráno ísť hľadať si iné prichýlenie.

Zaznamenal -VMI-

Vďaka vám za návštevu, hovorí Viliam Longauer, ktorý slovenskému povstaleckému bojovníkovi pripol medailu M. R. Štefánika i odznak SZPB.

Odišla za mamičkou

Dňa 21. 10. 1944 sa v samote Suchý Potok, dnes v katastri obce Kociha, okres Rimavská Sobota, udiala tragédia, pri ktorej vyhaslo sedem nevinných životov.

Deň predtým z veže kostola Hrachovo spozorovala nemecká hliadka Edelweiss skupinu osôb, ktorí sa pohybovali medzi lúkou a lesom. Asi vzbudili podozrenie, že poslujú partizánom, a tak na druhý deň im v domoch vykonali raziu. To, že tesne predtým dobehol a s krikom „Utekajte, Nemci idú!“, ich varoval paholok Obročník, im už príliš nepomohlo. Niektoré síce stihol pochytat' najnutnejšie

a v záprahoch fujazdil do hory, no ženy zostali, že prichystajú poživeň a odídu až potom.

Lenže kým boli chlapi v hore, začuli strelbu a výbuchy. Keď dobehli do osady, už bolo po všetkom. Pred domami ležali mŕtve i ženy i muži. Jedna z ťažko zranených si zúfala: „Dobytok a deti ste si zachránili, ale ženy nie!“.

Takto na udalosti takmer pri každom stretnutí spomínala dcérka Emílie a Jozefa Pupalu (v osade okrem nich žili Koniarovci, Šulekovci, Halačovci a Obročníkovci) Marienka. V čase tragédie mala len 11 rokov.

Po novembrovom prevrate sa nezmierila s politickou orientáciou na Západ a vstúpila do SZPB. Žiaľ, srdce jej došlo 31. januára 2015. Posledná rozlúčka s ňou sa konala 5. februára v Senici nad Myjavou.

Jozef Pupala

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Zostali naozaj len spomienky

Cez vojnu sme bývali v malej podhorskej obci Lošonec, v okrese Trnava. V jedno septembrové ráno išiel otec do stodoly, ktorá bola na konci záhrady, oddelene od hospodárskej časti domu. Po otvorení dverí sa pred neho postavili traja muži a s rukami zdvihnutými nad hlavou signalizovali, že nemajú útočné úmysly.

Vysvitlo, že sú to letci slúžiaci v americkej armáde, na úteku zo zajateckého tábora v Grinave (Myslenice). Tábor bol po vypuknutí SNP rozpustený. Po niekoľkodňovom ukrývaní v Malých Karpatoch sa vyhľadovaní a vyčerpaní dostali až do našej stodoly.

Otec im priniesol jedlo, pitie a civilné šaty. Potom ich za pomoci známeho previezol ukrytých v sene na kónskom povoze do Brezovej p/Bradlom k partizánskej skupine.

Akcia bola dosť nebezpečná, keďže v našom dome bolo veľa nemeckých vojakov a na dvore mali poľnú kuchyňu. Otec bol hostinským a miestnosť nachádzajúca sa pri dvore, inak slúžiaci na divadelné predstavenia a zábavy, bola vhodným ubytovaním pre Nemcov.

Letci z vďačnosti za záchranu ponúkli oboj záchrancom väčšie množstvo dolárov. Na jeden dolár

napísali svoje adresy aj s podpismi. Žiaľ, tento dolár sa nám stratil. Podobne sa stratil aj článok z novín vytlačených po vojne, v ktorom bola príhoda opísaná a otec si ho odložil.

Letci sa šťastne dostali k svojej jednotke, kde plnili funkciu sprevádzajúcich stíhačov bombardérov. Dosvedčuje to aj skutočnosť, že niekoľko dní po tejto udalosti bombardovali americké lietadlá letisko v Malackách a tri stíhače preleteli nad dedinou, niekoľkokrát ju obleteli akoby na pozdrav a odleteli.

Po vojne sa otcov spoluzáchrancu stretol v Mníchove, kam bol odvlečený na prácu, s jedným z trojice letcov.

Po svojej vojenčine som v roku 1961 pracoval niekoľko mesiacov v Prahe. Býval som pri americkom veľvyslanectve na Malej strane. Využil som túto príležitosť a pokúsil som sa zistiť totož-

nosť týchto letcov. Od strýka som vedel, že jeden sa volal Mr. Soltesz. Jeho pôvod (resp. rodičov) bol slovenský (z okolia Žiliny alebo Oravy). V čase vojny mal hodnosť nadporučíka.

Na svoje prekvapenie som po necelých štyroch mesiacoch dostal z ambasády list, v ktorom mi zaslali jeho adresu s poznámkou, že bol veľmi prekvapený a veľmi zvedavý. Zároveň mi poslali kópiu archívneho listu, v ktorom bol vyfotovaný spolu s 31 kolegami a kolegyňami.

Po zistení som mu napísal a poslal niekoľko pohľadníc. Bolo to začiatkom roka 1988, čiže za totality, a ja som si myslel, že môj list a pohľadnice boli zadržané, keďže som žiadnu odpoveď nedostal. V roku 1988 mal podľa archívnych podkladov 67 rokov a tak je možné, že medzičasom aj zomrel.

Prostredníctvom kurátora som zistil aj adresu ďalšieho z letcov. Ten v tom čase chodieval občas s manželkou na Slovensko. Mal som byť s ním skontaktovaný, žiaľ, to sa neuskutočnilo. Dôvody nepoznám.

Vladimír PĚČ

65. výročie tragédie: M. Pupalová (vpravo) s Martou Belkovou, rod. Múkovou, ktorá mala v dobe masakry iba päť rokov.

Prečo Stalin vrátil v 43-om výložky?

V januári 1943, v najhorúcejšom momente vojny, prebehla v Červenej armáde reforma. Sovietski vojaci a dôstojníci si obliekli výložky a vymenili hodnosti. Všetko sa vrátilo do čias, ako to bolo v bývalej cárskej armáde.

10. januára 1943 bolo rozkazom ľudového komisára obrany č. 24 oznámené o prijatí Výnosu Prezídia Najvyššieho sovietsu ZSSR zo 6. 1. 1943 O zavedení výložiek pre vojakov Červenej armády.

Tento dokument i samotné toto rozhodnutie, začať uprostred vojny organizovať vážnu vojenskú reformu, má, samozrejme, svoju históriu. A tak – prečo Stalin vrátil do Červenej armády výložky, ktoré boli symbolom Bielej armády?

Čo na to Nemci?

Nemci v tom videli slabosť Stalina, ktorý akoby ustúpil zo strachu. Písali, že sa hovorí, že Stalin zmení aj názov armády na ruskú.

„Ak kozu premenujete na kravu, bude dávať viac mlieka? Alebo ak moriakovi ozlatíte krídla, premení sa na orla?“

My si myslíme, že všetky tieto premenovačky nie sú mu nijakou pomocou. No Stalin si myslí opak. Vidíac, že Červená armáda ho slabo bráni, vidíac, že sa blíži koniec jeho moci, Stalin sa od strachu celkom zbláznil a púšťa sa do vecí, ktoré vyzerať aj smiešne, aj prekvapujúco.

Predovšetkým, Stalin sa rozhodol svoju armádu premenovať z „červenej“ na „ruskú“. Lenže tá sa tým, samozrejme, neposilní. Červenoarmejci aj tak Stalina nenávidia a do boja idú len z prinútenia, zomierajú len oni, a nie Stalin, a nie jeho židia.

Namiesto červených zástav Stalin do svojej armády zavádza znaky podobné cárskym. Nebodaj sa bude pod nimi veselšie umierať? Červenoarmejci nepotrebujú nové znaky, ale nové válenky (plstená zimná obuv) a kožušky. Červenoarmejci potrebujú mier, a nie vojnu.

Stalin tajným rozkazom rozhodol aj o tom, aby si všetci židia sediaci na teplých miestechkách v Červenej armáde okamžite zmenili svoje židovské priezviská na ruské. Robí sa to preto, lebo červenoarmejci nenávidia židov, ktorí len vydávajú rozkazy na útok a sami sa kdesi hrajú na schovávačky.

No čo už, priezviská sa dajú

zmeniť ľahko. Aj Kaganovič sa dá premenovať na metropolitu. Ako to však bude s ich nosmi? Nos nezmeníš. Nepodariť sa teda Stalinovi zachrániť jeho milých židáčikov. Zbytočné sú jeho chytráctva.

Čiže takto Stalin „upevňuje“ Červenú armádu a ženie ju nekončiacimi sa útokmi na bitúnok. A nemecká armáda stále zostáva rovnako neporaziteľná.“

Takto teda videla nemecká vojnová tlač, ktorá Stalinovo opatrenie vnímala ako unáhlené a okolnosťami vynútené.

Ďalší nemecký článok: „Podľa rozkazu Stalina do Červenej armády sú zavedené výložky, epolety. Dôstojníkom sa na služby rôzneho druhu pridávajú dôstojnícku sluhovia. Pripravuje sa premenovanie červenej armády na ruskú. Kňazom je povolené konať pobožnosti vyprosujúce si víťazstvo Červenej armády. Červená zástava sovietskej moci bude zamenená trikolórou, ako za cárskych čias.“

Na to, aby sa udržal pri moci, sa najvychytralejší ľudovej odhodláva na všetko. Prenasledovateľ pravoslávnej viery si po štvrtstoročí kľaká na kolená a modlí sa. Už mu chýba len jedno – vyhlásiť sa za imperátora. No nech by tento kat vymyslel čokoľvek, ľud tvrdo hovorí: Nech si aj v novej koži, stále si rovnako hadí.“

Ako to bolo naozaj?

Zavedenie výložiek bolo plánovanou reformou Sovietskeho zväzu. A myšlienka na celú takúto reformu dozriela už dávno.

Už v roku 1935 bola do Červenej armády zavedená hodnosť maršal Sovietskeho zväzu, v roku 1940 boli zavedené generálske a admirálske hodnosti, čo bol dôležitý krok na ceste k výložkám. V roku 1941 boli už hotové aj vzorky nových rovnošiat a výložiek. V máji 1942 výnos schválila Hlavná politická správa Robotnícko-roľníckej Červenej armády. Dočasné technické podmienky, ktoré popisovali rozlíšiteľné znaky (hviezdičky) na výložkách,

boli vydané k 10. decembru 1942.

Červená armáda potrebovala výrazné prelomové víťazstvo. Takým sa stal Stalingrad. Keď bolo jasné, že 6. Paulusova armáda je porazená, projekt bol potvrdený Predsedníctvom ÚV VKP (b) – 23. októbra 1942. Prechod k výložkám sa mal podľa príkazu uskutočniť v priebehu pol mesiaca – s 1. po 15. február

Stará rovnošata delostrelca Červenej armády

1943, hoci ešte aj na Kurskom oblúku v júli 1943 vidieť (na fotografiách) niektorých letcov a tankistov so starým označením.

Čo na to vojaci?

Zavedenie výložiek bolo prijaté nejednoznačne. Známe je napríklad, že Georgij Žukov si výložky neoblúbil. Mnohí sovietski vojvodcovia totiž prešli občianskou vojnou a pamätali sa na to, ako porážali „zlatovýložkárov“. Hoci treba priznať, že stalinské výložky neboli kópiou tých cárskych. Nehovoriac aj o inom systéme hodností. Napríklad namiesto podporučíka bol zavedený „lejtenant“, štábný kapitán sa stal kapitánom... Na výložkách cárskej armády boli hodnosti označené len malými hviezdíčkami, vyšším dôstojníkom Stalin prideliť väčšie hviezdy. Cárski poľní maršali mali dve prekrížené

žezlá, hodnosti maršalov Sovietskeho zväzu boli vyjadrené obrovskou hviezdou a erbom ZSSR.

Dôstojníci

Na pochopenie pomerov v Červenej armáde sa treba vrátiť až k 1. marcu 1917, kedy vyšiel Rozkaz č. 1 „O demokratizácii bývalej armády a námorníctva“. Ten totiž zrovnoprávnil postavenie vojakov a dôstojníkov. No a práve na jeho základe sa pojem „oficer“ začalo prijímať ako kontrarevolučné. Trvalo to až do vydania rozkazu ľudového komisára obrany v máji 1942, keď sa pojem „dôstojník“ vrátil. A začiatkom 1943 so zavedením výložiek sa pojem „oficer“ konečne odklial. Velitelia – od veliteľov čiat po veliteľov brigád – sa začali nazývať inak.

Na dovysvetlenie

Výložky boli zavedené na základe rozhodnutia Prezídia Najvyššieho sovietsu ZSSR, na čele ktorého stál M. I. Kalinin. Išlo o plánovanú reformu, na príprave ktorej sa pracovalo takmer 10 rokov.

Hovorí sa aj o verzii, že Stalin zaviedol výložky z nostalgie. V marci 1918 mal ako mimoriadny komisár na starosť vykládka obilia v Carycine, kde sa zoznámil s „červeným generálom“ Andrejom J. Snesarovom, ktorý si z princípu odmietal zložiť generálske výložky a znaky generálneho štábu. Stalin si tohto hrdého dôstojníka zapamätal.

Najpravdepodobnejšie znejú objektívne príčiny: 1. Ideologická. Výložky boli elementom ruskej armády od čias Petra I. a keďže boli spojené s menami veľkých ruských vojvodcov, plnili i výchovu k vlastenectvu. 2. Nominatívna, pomenovacia. Vojna sa skôr či neskôr skončí. Prichádzať do Berlína ako „komandíri“ a „kombrigovia“ bolo neprezieravé – žiadala sa približná unifikácia so spojencami. 3. Víťazstvo v Stalingradskej bitke bolo prelomovým momentom vojny. Zmeny rovnošiat oduševnili armádu.

Keď bol výnos prijatý, noviny boli zaplavené článkami o tom. Zdôrazňovali práve nerozlučnú spätosť ruských víťazstiev.

V. MIKUNDA podľa ruskej tlače

Viete, že...?

...Hitler nebol ani raz v koncentračnom tábore?

Znie to síce skutočne neuveriteľne, ale fakticky neexistuje jediný dôkaz o jeho prítomnosti v akomkoľvek z nespočetného množstva pracovných a vyhladzovacích táborov. Podľa historikov si nemecký vodca nielen že nechcel špiniť ruky, ale mal aj strach. Dokonca verejne o koncentračných táborech ani nehovoril – svoje plány na zlikvidovanie Židov nechával na svojich podriadených.

...dámske hygienické potreby vynašli počas 1. svetovej vojny?

Pred prvou svetovou vojnou ženy skúšali možné aj nemožné a každý mesiac bola perióda pre nich utrpením. Avšak vojna im v tomto uľahčila situáciu, pretože francúzske zdravotné sestry, ktoré ošetrovali pacientov v nemocniciach, videli, že zdravotnícky materiál z celulózy skvele saje krv. A tak túto úžasnú novinku prezradili aj americkým a britským sestrám. Spoločnosť, ktorá túto informáciu zachytila, vyrába dámske vložky a tampóny dodnes. Prvý raz sa však reklama na túto novinku objavila v jej katalógu až v roku 1920.

...počas druhej svetovej vojny bombardovali Japonci Čínu muchami?

Neboli to ale obyčajné muchy, ale hmyz so smrtiacim morom. Náklad morových múch naložili do lietadiel, ktoré veľmi nízko nalietavali nad čínskymi mestami a vypúšťali skazu. Odhaduje sa, že sa im takto podarilo zabiť najmenej 580 tisíc ľudí. Straty na životoch mali aj Japonci, experiment im zabil 1700 pracovníkov.

Po úspešných testoch chceli Japonci takto pozabíjať aj obyvatelov americkej Kalifornie.

...Hitler po vojne plánoval založiť Múzeum vyhynutej rasy?

Adolf Hitler miloval umenie. Na jeho príkaz zhabali príslušníci jednotiek SS nielen umelecké diela, ale aj iné cennosti. Hitler mal s nimi veľkolepé plány. Počas vojny nimi zdobil svoje sídla a po vojne pripravoval otvoriť obrovské múzeum, tzv. múzeum vyhynutej rasy. Jeho cieľom bolo zbaviť svet všetkých Židov, ich umeleckými zbierkami však nikdy nepohrdol.

...sošky Oscarov boli počas druhej svetovej vojny zo sadry?

Dôvodom boli skrátené prídeľy na kovy, v dôsledku vojny. A tak sa šetrilo, kde sa dalo. Prestížne filmové ocenenie, ktoré symbolizuje postava na podstavci, tak počas vojny bolo zo sadry nastriekanej zlatou farbou. Nezdá sa, že by to komukoľvek z víťazov prekážalo – mať doma Oscara je predať dôležitejšie ako to, či je vyrobený z kovu alebo z krehkej stavebnej hmoty.

A. MIKUNDOVÁ

Štúdia nemeckých historikov

Jatočný Blitzkrieg

Vojenský historik z Freiburgu Rüdiger Overmans vydal knihu „Nemecké vojenské straty v druhej svetovej vojne“, na ktorej pracoval 12 rokov.

Kádrový stav nemeckej vojenskej mašinérie – to je 13,6 milióna pechoty, 2,5 milióna vojenských letcov, 1,2 milióna vojenských námorníkov a 0,9 milióna vojakov zbraní SS.

Koľko nemeckých vojakov však v tej vojne padlo? Aby dokázal odpovedať na túto otázku, R. Overmans sa obrátil na zachované pôvodné pramene. Napríklad na súhrnný prehľad znakov (známok) nemeckých vojakov (celkovo 16,8 milióna mien) a na dokumentáciu „Kriegsmarine“ (okolo 1,2 milióna mien) z jednej strany a na súhrnnú kartotéku strát štatistickej služby Wehrmachtu o vojenských stratách a vojenských zajat-

cov (celkovo 18,3 milióna záznamov) z druhej.

Overmans tvrdí, že nenávratné straty nemeckej armády dosiahli 5,3 milióna ľudí. Ide o približne jeden milión viac, ako sa zakorenilo v masovom vedomí. Podľa prepočtov vedca z vojny sa nevrátil prakticky každý tretí nemecký vojak. Najviac – 2743 tisíc alebo 51,6 % – padlo na východnom fronte, pričom najväčšie straty za celú vojnu nepatria Stalingradu, ale prielomom skupiny armád Stred v júli 1944 a skupiny armád Južná Ukrajina v rajóne Jassov v auguste 1944. Počas oboch týchto operácií padlo od 300 do 400 tisíc ľudí. Na západnom fronte predstavovali nenávratné straty iba 340 tisíc ľudí, čiže 6,4 percenta z celkových strát.

Najnebezpečnejšou bola služba v zbrani SS: počas vojny alebo v zajatí zahynulo 34 percent stavu týchto špeciálnych vojsk (čiže každý tretí; a ak brať len východný front, tak každý druhý). Svoje si zlížla i pechota, úmrtnosť v nej dosahovala 31 %; potom vzdušné sily 17 % a vojenské

námorníctvo 12 %. V tomto čase bol podiel pechoty na padlých 79-percentný, na druhom mieste Luftwaffe – 8,1 % a na treťom vojská SS – 5,9 %.

Za posledných 10 mesiacov vojny (júl 1944 – máj 1945) prakticky padlo toľko vojakov ako dovedna za všetky 4 roky predtým (dá sa teda predpokladať, že v prípade úspešného atentátu proti Hitlerovi 20. 7. 1944 a nasledujúcej kapitulácie by nenávratné straty Nemcov mohli byť o polovicu menšie, nehovoriac o stratách civilného obyvateľstva). Len za posledné tri jarné mesiace vojny padlo okolo 1 milióna ľudí. Priemerná štatistická životnosť povolancu v roku 1945 bola mesiac, v roku 1943 jeden rok a v roku 1939 štyri roky!

Najviac utrpel ročník 1925. Z vojny sa nevrátili dvaja z piatich. Výsledkom toho bol po vojne katastrofálny pomer mužov a žien 1:2 vo vekovej skupine 20–35 rokov. No a toto malo nielen obrovské ekonomické, ale aj sociálne následky.

Podľa topwar.ru, 18. február 2015

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

- **Bratislava 3:** Petronela Pavlíková 81 rokov.
- **Bratislava 7:** Celestín Smoleň 89 a Anna Haličková 88 rokov.
- **Bratislava 12:** Emil Richter 86 rokov.
- **Bratislava 15:** Július Spišiak 92 rokov.
- **Bratislava 16:** Emil Praskáč 88 rokov.
- **Bratislava 18:** Jozefína Igazová 92 a Anton Repík 82 rokov.
- **Bratislava 19:** František Gárik 94, JUDr. Ján Škorec 92 a Milan Jamrich 83 rokov.
- **Bratislava 39:** Ing. Vladimír Turanec 91 a Marcelka Sagarová 87 rokov.
- **Banská Bystrica – Obr. mieru:** Ing. Ivan Pčolinský 90, JUDr. Július Koval 82 a Viera Marková 75 rokov.
- **Banská Bystrica – Stred:** Vilma Barancová 75 rokov.
- **Banská Bystrica – Fončorda:** Ing. Miroslav Slaný 55 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvan:** Pavol Barth 81 rokov.
- **Bojnice:** Emília Ajtnerová 86 rokov.
- **Blatnica:** Mária Tarašová 80 rokov.
- **Budkovce:** Mária Benejová 83 a Helena Bakajsová 81 rokov.
- **Bracovce:** Mária Lukáčová 87, Anna Jacková 86, Anna Tatarová 83 rokov.
- **Čierna n/Tisou:** Július Antalík 60 rokov.
- **Čierny Balog:** Stanislav Turňa 60 rokov.
- **Čierny Potok:** Marek Erdosi 35 rokov.
- **Čaňa:** Ladislav Rusnák 80 rokov.
- **Dunajská Streda:** Ján Bella 92 a Emília Novotná 85 rokov.
- **Gemerská Poloma:** Darina Šafárová 70 a Ľubomír Spišiak 60 rokov.
- **Humenné 1:** Alžbeta Jakubová 88 rokov.
- **Hrachovo:** Elena Sirotiaková 75 a Helena Vetráková 60 rokov.

- **Hostie:** Štefan Krajčo 92 rokov.
- **Hnúšťa:** Ján Štefánik 93 a Elena Bartová 75 rokov.
- **Klenovec:** Pavel Ulický 97, Pavel Antal 93, Daniel Doboš 80 a Viera Nemergútová 65 rokov.
- **Kanianka:** Jozef Čecho 92 rokov.
- **Kremnica:** Jozef Donoval 35 rokov.
- **Kráľovský Chlmec:** Oľga Antalfiková 65 rokov.
- **Kysta:** Ján Mitinko 65 rokov.
- **Liptovská Teplička:** Mária Bulavová 93 rokov.
- **Levice:** Mária Kost'ová 91 a Anton Šebo 82 rokov.
- **Lipovec:** Jozef Lamoš 88 a Elena Lamošová 87 rokov.
- **Lomné:** Mária Klebanová 85 rokov.
- **Ľubietová:** Bruno Filadelfi 84 a Júlia Hladovská 81 rokov.
- **Myjava:** Anna Bagalová 80 rokov.
- **Medzilaborce:** Jozef Jalč 65 rokov.
- **Modra:** Alojz Thier 60 rokov.
- **Martin – Stred:** Milan Kožuch 65 rokov.
- **Martin – Východ:** Jolana Pivarčiová 90, Ján Novák 80 a Jozef Sitár 60 rokov.
- **Michalovce 1:** Mikuláš Kopas 95, Anna Tomková 91, prof. Štefan Ivanko 84, Ing. Jozef Bloščičák 65 a MUDr. Ján Mihalečko 55 rokov.
- **Michalovce 2:** Katarína Zajacová 75 rokov.
- **Nížny Žipov:** Danka Kostovčíková 55 rokov.
- **Novosad:** Ladislav Humen 65 rokov.
- **Očová:** Ondrej Bažík 75, Anna Prítuľová 70 a Dušan Pivoluska 65 rokov.
- **Osádka:** Vladimír Lupták 85 rokov.
- **Pohorelá:** Anna Slízová a Anna Sýčová (Kriváň) 90, Angela Malecká 82 a Ing. Jozef Slíz 65 rokov.
- **Považská Bystrica:** Margita Filipková 84 rokov.
- **Prašík:** Katarína Kraváriková 93,

- Paulína Kubišová a Alžbeta Zollerová 87, Juraj Obuch 65 rokov.
- **Pezinok:** Magdaléna Kollárová 75 rokov.
- **Porúbka:** Mária Horňáková 89 rokov.
- **Púchov:** Emília Mikulová 83 rokov.
- **Rimavská Sobota 1:** Božena Mikiťová 86 rokov.
- **Rimavská Sobota 2:** Margita Muchová 89 a Július Coch 83 rokov.
- **Sliach:** Zuzana Závacká 90, Júlia Nádvorníková 88 a Alexander Majtán 80 rokov.
- **Stará Ľubovňa:** Miroslav Ferčák 65, Mária Čekanová a Rastislav Benko 60 a Ľuboslava Ščurková 55 rokov.
- **Sučany:** Božena Jamrišková 92, Anna Holigová 90 a Žofia Margetínová 82 rokov.
- **Senica:** Ctibor Vlk 83 a Štefánia Belešová 81 rokov.

- **Strážske:** Anna Suchá 65 a David Čizmár 35 rokov.
- **Svidník:** Milan Popik 65, Helena Hnidáková 60 a Mária Belovičová 40 rokov.
- **Sečovce 1:** Emília Šintajová 65 a Marta Maková 60 rokov.
- **Sečovce 2:** Verona Nováková 90 rokov.
- **Trebišov 2:** Michal Hospár 92, Božena Baranová 82 a Štefan Ladecký 50 rokov.
- **Trebišov 3:** Ján Čintala 90 rokov.
- **Trenčianske Teplice:** Anna Miklánková 93 rokov.
- **Topoľčany 1:** Dušan Martoš 84 rokov.
- **Trenčín 1:** Edita Cvachová a Jaroslav Šupala 90, Ing. Jozef Mikloš 85 rokov.
- **Úbrež:** Mária Dzvoničková 81 rokov.
- **Vinné:** Jozef Bigaň a Mikuláš Jacečko 75, Mariana Rudá a Mgr. Ľudmila Ilčíková 65 rokov.

- **Vojčice:** Verona Chodaničová 82 rokov.
- **Veľký Krtíš:** Ondrej Gálik 91 rokov.
- **Vráble:** Seréna Vorobjiová 88, Mária Rózová 80 a Jozef Šrank 75 rokov.
- **Víglaš:** Jolana Danišová a Pavel Výboch 70 rokov.
- **Veľaty:** Anna Rybárová 86 rokov.
- **Zemplínske Hradište:** Anna Biáčková 89 rokov.
- **Zemianske Kostolany:** Margita Hudecová 88 a Pavel Bobok 60 rokov.
- **Závadka n/Hronom:** Jozef Nosko 80 rokov.
- **Zvolen – Zlatý Potok:** JUDr. Ivan Bartl 88, Gizela Kopřivová 85, Oľga Vaculová 80 a Mária Mazánová 70 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Krásne jubileum vzácné dámy

16. februára má jubileum viacerých mojich známych a členov SZPB. Letmo mi prichádzajú na um akademický sochár a maliar Štefan Pelikán, legenda slovenského divadelníctva a „najsympatickejší neprezlikač kabátov“ Leopold Haverl (už takmer 30-násobný darca krvi), ale aj členka predsedníctva ObV SZPB v Rimavskej Sobote Ing. Eva Repášová.

Osobne som ju spoznal ešte za „hlbokej totality“, keď bola riaditeľkou štátneho podniku (obchodnej siete) Zdroj v Rimavskej Sobote. Priznám sa, že spočiatku som ju považoval za namyslenú dámu, ktorá si držala od každého odstup.

No keď som bol zvolený pred 10 rokmi do predsedníctva ObV SZPB v R. Sobote, názor som si začal meniť od prvého zasadnutia. Spoznal som, že za jej „suverenitou“ a „odstupom“, podporeným dokonale upraveným vzhľadom a suverénnym vystupovaním, sa skrýva len perfekcionizmus a dôsledná znalosť problematiky, ku ktorej sa vyjadruje.

Osobitne ma zaujala pri diskusiách na témy, ktoré jej neboli jasné. Nikdy sa neotálala požiadať o podrobnejšie vysvetlenie. A tak som si ju z roka na rok viac vážil a aj viac ju akceptoval.

Ing. Eva REPÁŠOVÁ sa narodila 16. 2. 1935 v lone Slovenského Rudohoria. Do odboja sa zapojila nielen jej vlastná rodina, svoj život spojila aj s druhou, keď sa vydala za syna Jána Repáša, vedúceho ilegál-

nej skupiny v Klenovci a člena OV KSS v Hnúšti a po vyhlásení SNP člena Revolučného NV v Hnúšti. Iba na spresnenie treba dodať, že Repášovcov bolo v Klenovci viacero a takmer všetci sa zapojili do protifašistického odboja.

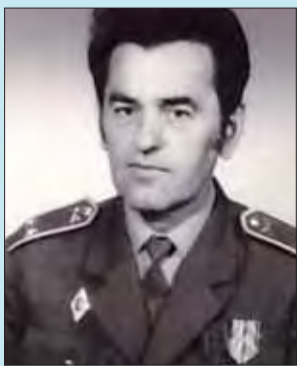
Ing. Eva Repášová je dlhoročnou členkou ObV SZPB v R. Sobote. Dlhé roky vykonáva funkcie v najvyšších orgánoch SZPB. Aktívne sa zapája do prípravy akcií organizovaných oblastnou organizáciou a už tradične býva členkou poroty vedomostných súťaží pre školy v regióne. Za svoje zásadové a kvalifikované postoje má vo svojom okolí prirodzený rešpekt a autoritu.

Evička, dovoľ, aby som Ti za celé predsedníctvo ObV SZPB v Rimavskej Sobote, za členov ZO SZPB v Čiernom Potoku a aj za seba poďakoval za Tvoju dlhoročnú prácu v SZPB a zaželal Ti pri tejto príležitosti pevné zdravie a do ďalších rokov aj veľa elánu.

Jozef PUPALA

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Jubilant

Predsedníctvo Oblastného výboru SZPB v Novom Meste nad Váhom si na svojom zasadnutí 10. februára 2015 pripomenulo 90. výročie narodenia nášho člena plk. v.v. Ing. Vasil Chimčáka, ktorý sa narodil v Palote 1. februára 1925.

Náš kolega pôsobí v SZPB od roku 1982. Bol účastníkom SNP a ako veliteľ prieskumnej čaty bojoval aj v 1. čs. armádnom zbere v ZSSR.

Predsedníctvo oblastného výboru jubilatovi želá veľa zdravia.

Ján HULÍNEK, predseda ObV SZPB Nové Mesto n/V.

Navždy sme sa rozlúčili

- **Brezno 1** s 91-ročným Viliamom Škultéty.
- **Klenovec s 84-ročným** Jánom Piaterom a 82-ročnou Annou Ulickou.
- **Pohorelá s 87-ročnou** Máriou Krupovou a 70-ročným Jánom Čupkom.
- **Rimavská Sobota 1** s 91-ročnou Sabínou Vargovou.
- **Skačany** s 92-ročným Jánom Gahérom.

- **Selce** s 86-ročnou Alžbetou Králikovou.
- **Svidník** s 88-ročnou Annou Kudlovou.
- **Snina-mesto** s 83-ročnou Jozefínou Maškulikovou.
- **Vráble** s 93-ročnou Karolínou Síkorskou a 89-ročnou Margitou Holkovou.

Čeť ich nehyňuje pamiatke!

Jubilant s ťažobou na srdci

25. januára 2015 sa dožil člen našej ZO SZPB v Čiernom Potoku Štefan Kapec 84 rokov. Ako každý rok, pokiaľ nám to okolnosti dovolia, snažíme sa nášho jubilanta navštíviť, i keď býva od nás takmer 50 km. Ved' i on sa pravidelne zúčastňuje na našich akciách, ako jeden z mála. Vždy pri tom tvrdí, že to je jeho „morálna česť“.

Štefan Kapec nemá na vojnu dobré spomienky. Otca mu odvliekli 4. novembra 1944 nylasovci do koncentračného tábora.

Našej návšteve sa potešil, no bolo mu akosi ťažko. Ukázalo sa, že trápi ho medzinárodná situácia. „Kam to spejeme?“ rozhovoril sa. „To naozaj zase prídu fašisti? Čo sa to robí na Ukrajine? Zase sa Slovania „žerú“ medzi sebou?“

Otázky nemali konca, odpovedí bolo pomenej. A hoci sme sa jubilanta snažili odvrátiť od čiernych vízií, nie príliš sa nám to darilo. Dôkazom sú aj jeho

slová pri rozlúčke: „Ja som už starý, ale čo bude s mojimi deťmi

a vnúčencami, nechcem aby prišli o svoje matere a otcov.“

Myslím si, že ľudia by sa mali zobudiť a spomenúť si na odkaz Júliusa Fučíka: „Lidé, bděte!“.

Veru, bdejme, kým nie je neskoro!

Jozef PUPALA, predseda ZO SZPB Čierny Potok

Zlatno v náručí hôr

Pred Vianocami vydal tunajší rodák a dlhoročný novinár, pracovník rozhlasu a spisovateľ Emil Benčík knihu *Zlatno v náručí hôr*, v ktorej podrobne píše o SNP nielen v obci Zlatno, ale aj v celom tribečskom pohorí.

Zlatno na úpätí tribečského pohoria je síce malá dedina (dnes počíta sotva 230 obyvateľov), má však bohatú históriu. Autor sa ňou preberá od základu, od Keltov, Kvádov a Rimanov. Na 230-tich stranách sa však dostatočne venuje aj obdobiu SNP.

Zlatno a neďaleký Skýcov boli partizánskymi baštami v tribečských horách. Do Zlatna sa v zime na prelome rokov 1944/45 uchýlilo vyše tisíc partizánov zo štyroch partizánskych oddielov. Emil Benčík uvádza: „Nech si o partizánoch hovorí kto chce, čo chce, absolútna väčšina z nich boli slušní, zodpovední a disciplinovaní ľudia. Dosvedčiť to môžu Zlatňania, ktorí si ešte pamätajú tamtie časy. Spomínajú na nich v dobrom. Preto im pomáhali, preto ich prichýlili vo svojich skromných príbytkoch.“

Za prechovávanie partizánov, za ich podporu hrozili kruté tresty. „Napriek tomu sa nenašiel jediný Zlatňan, ktorý by ich bol zradil. A príležitosť bola. Mnohí chodili za prácou, za nákupmi či za úradnými povinnosťami do Zlatých Moraviec, kde bolo gestapo,“ píše autor. A pripomína, že Nemci boli aj v niektorých okolitých dedinách.

Partizáni odchádzali zo Zlatna

na prieskumy a prepady. Vracali sa neraz v noci, unavení, hladní a často aj ranení. V Zlatne ich čakalo teplo domova a žičliví ľudia. Užiť si a ubytovať toľkých ľudí bolo ťažké. Emil Benčík, pamätník týchto udalostí, spomína: „Partizáni a ich velitelia si veľmi dobre uvedomovali, aké obeť prinášajú tunajší ľudia. Bez ich podpory, pomoci a obetavosti by ťažko boli v zime prežili.“ Uvedomovali si to aj po rokoch. Viacerí z nich preto prichádzali sem na návštevy do rodín, kde boli ubytovaní a našli si priateľov na celý život.

Nemecké vojská sa kruto pomstili neďalekému Skýcovu, že prechovával partizánov. Dobyli ho a podpálili. Zhorelo 226 domov a hospodárskych stavieb, 23 chlapcov odvliekli do koncentračných táborov. No vojnové časy poznačili aj Zlatno. Bojovalo sa v ňom aj pri ňom. Na jeho území a v okolitých horách vyhaslo vyše 30 životov.

Kniha Emila Benčíka *Zlatno v náručí hôr* je ilustrovaná mnohými čiernobielymi a farebnými fotografiami. Celkove poskytuje plastický obraz dejín obce a najmä ich najdramatickejšieho obdobia.

Ladislav ŠVIHRAN

Hrdinovia z diel majstra Pelikána

Medzi umelcami a ďalšími osobnosťami, ktorým vlni v polovici novembra na základe rozhodnutia ÚR SZPB slávnostne udelili v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca v Bratislave pri príležitosti 70. výročia SNP pamätné medaily Za obetavú prácu pre SZPB, sedel aj striebrovlasý muž s dlhou bradou. Štefan Pelikán, akademický sochár, ktorý sa však nevyhýba ani malbe a grafike.

V uplynulých dňoch sa tento rodák z Lietavskej Lúčky, ktorej dodnes zostal verný a ďalej v nej umelecky tvorí, dožil osemdesiatky. Keď vypuklo Povstanie, mal sotva desať rokov, ale dobre si pamätá, ako sa lúčil so svojim otcom Petrom, keď odchádzal do hôr k partizánom. Keď sa po mesiacoch vrátil, detailne synovi rozprával o svojich zážitkoch, o bojových druhoch, najmä o ruských, ukrajinských a francúzskych partizánoch.

Neustále návraty do histórie

Štefan Pelikán už ako chlapec nakreslil a vymodeloval svoje prvé dielko s historickou tematikou. K nej sa vracal počas štúdií na slávnej pražskej Akadémii výtvarných umení (prijali ho tam už ako 16-ročného) a potom v osemdesiatych rokoch minulého storočia, keď vytvoril portrétny cyklus členov Druhej partizánskej brigády M. R. Štefánika.

Študoval historické materiály, dostupné fotografie, navštevoval príbuzných a spolubojovníkov, neraz i osobnosti, ktoré boli dovtedy z rozličných príčin tabu. Chcel ich

však portrétovať a tým hádam aj splatiť dlh za nás všetkých. Charakteristické črty tváre vracal na svet prostredníctvom búst i malieb nespripravene popraveného Viliama Žingora, veliteľa skupiny Pavel Jo-

S budúcou sochou M. R. Štefánika

zefa Trojana, sovietskych komandárov Piotra Ancupova a Konstantina Popova i mnohých ďalších antifašis-

tov. Medzi nimi čestné miesto zaujal aj generál Ludvík Svoboda a ostatní príslušníci 1. čs. armádneho zboru v ZSSR i Červenej armády.

Pri príležitosti 60. výročia (2002) dramatickej smrti Jozefa Gabčíka, jeho rodáka z neďalekej dediny Poluvsie, jedného z hlavných aktérov atentátu na Reinharda Heydricha, vytvoril pozoruhodnú plastiku pred vchodom do kasárne 5. pluku špeciálneho určenia, ktorý nesie meno tohto hrdinu, v Žiline-Závodí.

Priečelie budovy OÚ v Klenovci zase zdobí Pelikánov medený reliéf rodáka z tejto rázovitej obce Karola Pajera. Tento mladý muž pracoval vo Francúzsku, kde ho zastihla vojna. V roku 1940 vstúpil do 1. čs. pešej divízie v meste Agde, ktorej velil budúci povstalecký generál Rudolf Viest. Po kapitulácii Francúzska a rozpustení divízie odišiel do neokupovanej časti krajiny a popri českom pedagógovi Josefovi Fišerovi sa podieľal na založení detského domova vo Vence, kde ukrývali deti z rodín

príslušníkov prenasledovaných nemeckými nacistami. Pomohol tak zachrániť 525 francúzskych, slovenských, českých, židovských, poľských, holandských a belgických detí, ako aj 126 dospelých pred deportáciou do koncentračných táborov. Po tom, ako Nemci obsadili i južné Francúzsko, Pajer sa začlenil do hnutia odporu Francs-Tireurs-Partisans-Français. Svoj život položil počas ťažkých bojov v júni 1944 pri mestečku Pinols v pohorí Mont-Mouchet.

Moji milí Francúzi

Pred piatimi rokmi slávnostne odhalili na fasáde kúpeľného hotela Palace v Sliachi pamätnú tabuľu plukovníkovi Georgesovi Barazerovi de Lannurienovi (v roku 1944 sa tam liečil po zranení), ktorá pripomína hrdinstvo francúzskych antifašistov, ktorí, naopak, svoj zápas za slobodu Slovenska i svojej vlasti zvädzali na našom území, najprv v oblasti Strečnianskej úžiny, neskôr na hornej Nitre a v Podpoľaní. Podobná tabuľa zdobí vstup do ZŠ Hájik na Lannurienovej ulici v Žiline. Ďalšiu Pelikánovu tabuľu s reliéfom umiestnili v bretónskom prístavnom meste Roscoff, kde Lannurien prežil väčšinu života a po smrti v roku 1988 ho tam i pochovali. Pamätník veliteľa jednotky francúzskych vojakov a partizánov na Slovensku nájdeme aj v Krupine a Sklabini.

Kolekciu Pelikánových obrazov

a sôch 56 padlých Francúzov, ktorí snívajú svoj posledný sen na vršku Zvonica pri Strečne, pred piatimi rokmi predstavili verejnosti v Múzeu SNP v B. Bystrici. Vzápätí zbierka pre veľký záujem Francúzov putovala aj do Roscoffu.

Š. Pelikán vo Francúzsku celkovo vystavoval svoje diela deväťkrát (zatiaľ). Najmä v Bretónsku, kde mu okrem jednoduchých, no pohostinných a priateľských ľudí, pripomínajúcich Slovákov, učarila aj drsná krása prírody, skalnatého pobežia Atlantiku a miestny folklór.

S Francúzskom majstra viažu aj diela venované generálovi Milanovi Rastislavovi Štefánikovi. Jeho olejomalby znázorňujúce túto historickú osobnosť možno vidieť na francúzskom veľvyslanectve v Bratislave či v Múzeu protinacistickej rezistencie v bretónskom meste Saint Marcel.

„Moji milí Francúzi,“ zvykne hovoriť majster. Myslí tým najmä na viacerých účastníkov odboja na Slovensku, ktorí roztrúsené žili a hádam niekoľkí ešte žijú vo Francúzsku. Väčšina z nich vlastní Medailu M. R. Štefánika, ocenenie Zaslúžilý bojovník proti fašizmu či Pamätnú medailu SNP, ktoré vyrazili v kremnickej mincovni práve na základe návrhov z umeleckej dielne Štefana Pelikána. K jeho jubileu môžeme popriať aj my Slováci popri zdravíčku ešte mnoho, mnoho tvorivých síl a nápadov.

Martin KRNO, snímka Zuzana Marčeková

Slovenský zväz protifašistických bojovníkov, Ústredná rada

So sídlom Štúrova 8, 815 72 Bratislava – Staré Mesto

Právna forma: Občianske združenie

IČO: 00177431

Podporte 2 percentami protifašistickú ideu

Vyzývame svojich členov, priateľov a sympatizantov, aby využili možnosť poukázania 2-percentného podielu zaplatenej dane z príjmov a poskytli tak podporu na našu činnosť v roku 2015.

SZPB bol na tento účel zaregistrovaný dňa 12. 11. 2014 v zozname prijímateľov 2 % dane v Notárskom centrálnom registri (www.notar.sk) pod sp. zn. NCRIs45224/2014.

Právnické a fyzické osoby, ktoré chcú darovať nielen 2 % zo zaplatenej dane z príjmov za rok 2014 na verejnoprospešné aktivity nášmu občianskemu združeniu, majú možnosť tak urobiť poukázaním darovanej sumy na náš účet vedený vo VÚB banke číslo SK15 0200 0000 0000 63831012.

Za Váš príspevok a prejavenu dôveru vopred ďakujeme.

Ústredná rada SZPB

Kontakt: e-mail: ekonomka@szpb.sk telefón: 02/38104942, 0911 151 512 www.szpb.sk

Ďakujeme za podporu

bpm s.r.o.

Zmeňte zástavu a... príde šťastie

Trápenia, ktoré obchádzajú ukrajinský štát, vraj môžu byť vyvolané nesprávnym rozložením farieb (modrej a žltej) na štátnej zástave, vyhlásil poslanec z Bloku Petra Porošenka Jevgenij Rybčinskij.

„Známa čínska maliarka Mao Mao ešte začiatkom 90. rokov požiadala prezidenta Kravčuka, aby sa zasadil o zmenu poradia farieb na štátnej zástave. Upozornila, že ak zástava bude i naďalej takáto, tak pod touto konfiguráciou krajiny čaká nezvratná degradácia, zrada, úpadok a nakoniec krach,“ – napísal Rybčinskij v blogu Ukrajinskej pravdy.

„Veď modrá hore a žltá dole tvoria hexagram Pi. No a ten je podľa Knihy premien I-t'ing jednou zo štyroch najhorších kombinácií. Vysvetľuje sa takto: Budte ostrážiti a predvídavi. Nezačnite ani jednu dôležitú záležitosť, pretože tá sa skôr nesplní, ako splní. Vaše okolie vás nechápe, vy sa bez akéhokoľvek dôvodu hádate s priateľmi.

Avšak opačné poradie farieb

(žltá hore a modrá dole), vytvára absolútne iný hexagram, Tai, ktorý predurčuje: „Rozkvet. Malé odchádza, veľké prichádza. Šťastie,“ dodáva poslanec.

„Lenže Kravčuk, ktorého vtedajší básnici-ľudoví poslanci presvedčili, že modrožltá zástava je symbolom mierového neba a zlatej pšenice pod ním, to vtedy odbil žartom, že čo je prospešné pre Čínu, to je pre Ukrajinca smrť. Lenže žarty bokom, 23 rokov histórie Ukrajiny dáva za pravdu skôr čínskej maliarke,“ hovorí poslanec.

„Pravdu mal aj Michail Gruševskij, ktorý stál za žltomodrou zástavou Ukrajiny. A od základu

nemal pravdu hejtman Skoropadskyj, ktorý postavil hrubú modrú nad duchovnú zlatožltú. Žltá zo sakrálneho pohľadu znamená aktivitu, tvorivosť, slnečnú ohnivosť, duchovnobožský počiatok, kým modrá pasivitu, vládnosť, konzervativizmus, merkantilnosť, ktorá si žiada aktivizáciu a oduševnenie.

Zobrazenie na zástave modrej nad žltou znamená, že národ uznáva nadvládu pasivity nad aktivitou, konzervativizmus nad tvorivosťou, materializmus nad božskosťou. Takýto svetonázor protirečí prirodzenému stavu vo vesmíre a je deštrukciou jeho zakladateľa,“ rozvíja myšlienky Rybčinskij.

„Štát je pod takouto zástavou odsúdený nie na rozvoj, ale na úpadok. Teraz vraj nie je doba na zmenu národných symbolov, hovoria. Ak však chceme dosiahnuť víťazstvo, spravodlivosť a blahobyt, tak sme povinní to urobiť,“ vyhlásil na záver.

Podľa vz.ru, 15. február 2015

HISTORICKÝ KALENDÁR

6.–11. marec 1941 – V americkom Kongrese je schválený zákon o pôžičke a prenájme (Lend-Lease Act), podľa ktorého bol prezident USA oprávnený nariadiť výrobu, predaj, pôžičku, prenájom alebo tiež výmenu vojnového materiálu vláde, „obranu, ktorej krajina považuje za životne dôležitú pre obranu USA“.

6. marec 1945 – Nemecko uskutočňuje s maďarskými spojencami svoju poslednú veľkú ofenzívu v 2. sv. vojne „Jarné prebudenie“ (Plattensee Offensive, do 16. marca 1945). Išlo o uhájenie ropných polí pri Balatone.

6. marec 1945 – Oslobodená je Banská Štiavnica.

7. marec 1936 – Vyše 30 tisíc nemeckých vojakov obsadzuje demilitarizované pásmo Porýnska. 9. marca Hitler vyhlasuje Locarnský pakt za neplatný.

8. marec 1911 – V Nemecku, R-U, Dánsku a Švajčiarsku sa prvý raz oslavoval MDŽ (založený v auguste 1910 v Kodani).

8.–13. marec 1943 – Prvý boj 1. čs. samostatného poľného práporu v ZSSR pri Sokolove. 102 mŕtvych, 106 ranených a asi 30 nezvestných. Na jeho úseku nepriateľ stratil 19 tankov, 6 obrnených transportérov a takmer 400 vojakov.

87 príslušníkov práporu je vyznamenaných čs. a 84 sovietskymi medailami, O. Jaroš sa stáva ako vôbec prvý cudzinec Hrdinom ZSSR in memoriam. Rote velil napriek dvom zraneniam a so zväzkom granátov vyhodil do vzduchu nemecký tank, ktorý sa prebil do dediny.

9. marec 1935 – Adolf Hitler vyhlasuje Versailleskú zmluvu pre Nemecko za neplatnú.

9. marec 1942 – Na Slovensku vstúpila do platnosti vyhláška, podľa ktorej museli Židia nosiť viditeľné označenie – žltú hviezdu.

9. marec 1945 – 333 amerických lietadiel B-29 po prvý raz bombarduje Tokio zápalnými bombami (1665 ton napalnu). Pri požiari zahynulo viac ako 100 tisíc ľudí. Podobne dopadli Kóbe, Osaka, Jokohama...

9. marec 1945 – Vo všetkých nemeckých vojenských jednotkách od pluku vyššie boli vytvorené vojenské poľné sudy, ktoré mali právomoc okamžite vykonávať tresty smrti nad dezertérmi.

9. marec 2013 – Na zhromaždení sa nad Múzeom bojového bratstva v Sokolove rozplápolali zástavy Ukrajiny, Česka a Slovenska, no chýbala zástava RF (oficiálneho následníka ZSSR) ako víťaza 2. svetovej vojny.

10. marec 1945 (hlavná etapa sa začala 15. marca) – Začala sa Ostravsko-opavská operácia. Hitler neraz preháňal a hovoril, že radšej dá útočníkom Berlín ako ostravský priemyslový potenciál. Ostrava mala totiž vyše tretiny priemyselného potenciálu Nemeckej ríše.

12. marec 1943 – V Afrike kapitulujú posledné zvyšky nemeckých vojsk. Vojna v Afrike sa skončila.

12. marec 1944 – Začala sa americká ofenzíva v Tichomorí pod vedením generála Douglasa Mc Arthura.

14. marec 1939 – Snem slovenskej krajiny prijal zákon o tzv. slovenskom štáte. Od 14. marca do 26. októbra 1939 bol predsedom vlády Slovenského štátu Jozef Tiso. Nový štát medzinárodne uznalo 27 štátov vrátane ZSSR.

Hitler porušuje Mnchovskú dohodu, obsadzuje zvyšky Česka a 16. marca vytvára Protektorát Čechy a Morava.

14. marec 1945 – Spojenci bombardujú Nové Zámky. Počas leteckých útokov zahynulo okolo 4000 obyvateľov.

14. marec 1945 – Oslobodený je Zvolen.

15. marec 1935 – Hitler si upevňuje kontrolu nad armádou. Nemecko „trhá“ obmedzenia Versailleskej zmluvy (početný stav armády a jej výzbroj) a hádže tak rukavicu Francúzsku a Anglicku. Tí sa však odvážili iba na nesmelé diplomatické protesty.

15. marec 1945 – Nemeckí fašisti obsadzujú Skýcov, odveľú 13 ľudí a na druhý deň ho menia na veľké spálenisko. Zhorelo 260 domov.

18. marec 1939 – Protest sovietskej vlády proti obsadeniu ČSR. ZSSR vyhlásil, že neuznáva začlenenie českých krajov a Slovenska do nemeckej ríše v žiadnej forme.

18. marec 1945 – Počas represálií v marci v roku 1945 v Kališti fašisti zavraždili 13 civilistov a vypálili 42 domov. Kalište je jedinou vypálenou dedinou, ktorú po vojne už nikdy neobnovili.

19. marec 1944 – Vzhľadom na maďarský zámer vystúpiť z Osi Nemci spustili akciu Margarethe a Maďarsko obsadili. Horthyho zajali, prinútili ho ustanoviť pronemeckého predsedu vlády a až do konca vojny internovali v Nemecku.

20. marec 1933 – V Nemecku je oznámené otvorenie prvého koncentračného tábora, v Dachau.

20. marec 1945 – Maršal R. J. Malinovskij vydal vojskám posledné smernice na útočnú bratislavsko-brniansku operáciu. Pred 2. ukrajinským frontom mal nepriateľ v obrane 18 divízií, čo bolo okolo 250 000 vojakov, 2 150 diel a mínometov, 120 tankov a samohybných diel a 150 lietadiel.

ZRNKÁ HUMORU

Ženský byt sa od mužského principiálne líši tým, že v ženskom sa riady umývajú po jedle a v mužskom pred jedlom...

* * *

„Milan, čo si robil predtým, ako si sa oženil?“

„Čo som chcel.“

* * *

Kamarát sa sťažuje kamarátovi pol roka po sobáši.

– Ty, počúvaj, ja už nemôžem. Tá moja to chce stále. Ráno, na obed, večer, celú noc... Ja už nevládzem.

– Ja som ti vravel, neber si

takú škaredú, budeš na to sám.

* * *

Už teraz viem, čo mi žena vyberie na Vianoce.

Dobrý kamarát mu odpovie: Predsa, vkladnú knižku...

* * *

Tento rok mám také slabé príjmy, že v daňovom priznaní budem môcť pokojne vychádzať zo skutočností...

* * *

V zamestnaní mám stále taký nával práce, že ani nemám kedy dať výpoveď...

Ak je človek nešťastný, figu mu pomôže, že je chudobný...

* * *

Nesmúť za ženou, ktorá ťa odmietla! Zvykaj si. Veď takých žien bude ešte určite viac.

* * *

Mozog nie je prsník. Silikonom ho nenahradíš...

* * *

V drogérii: „Balíček prezervatívov si prosím“.

„Chcete aj igelitku?“ „Nie, ďakujem. Nie je až taká škaredá...!“

pomôcky: PLANK, AIK, ALAVO, RUR, ISOLAR	štát v USA	4. časť tajničky	hora	autor výroku: JAN NERUDA	poznalo	staroveké označenie Grécka	ovial	501 rímskymi číslicami	anglický súhlas		prestaň kopat	1. časť tajničky	kus siahovice
koval				totožnosti						drobný a krátkodobý predmet			
bud' pozdravený				2. časť tajničky EČV Popraru						mužské meno všetko v poriadku			
nezotrvala v spánku							dravý vták			ukladám na niečo			
značka stronia			doska, po anglicky luxusný kočiar							ťažné zvieratá zveste			
štokholmský futbalový klub				naľútko						kód do mobilu opuch, po česky			
zofal				rieka v Mexiku značka decilitra						opytovacie zámeno začiatočník			
	stručná mobilová správa	vyššie významenie rob tupším				kráťate medzinárodná finančná spoločnosť						japonská lovkynja perlorodiek	Čapkova dráma
zmeralo trvanie niečoho na stopkách							izolovať, po portugalsky zošívaj						
3. časť tajničky					5. časť tajničky								
nevyžiadaná reklama					udierajme					varenie			

Správne vylúštenie tajničky z č. 3 znie: **Kto nie je zdravý, nemá nič.** Knihu posielame **Terézii Bonkovej do Prešova.**

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: **Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.**

BOJOVNÍK
Dvojtyždenník antifasistov

Vydáva Slovenský zväz profitašistických bojovníkov • Šéfredaktor Dr. Vladimír Mikunda, editor Dr. Vladimír Dobrovič, redaktorka Mgr. Adriana Mikundová, tel. 02/38 10 49 48 • Internet: www.szpb.sk, e-mail redakcia: sefredaktor@szpb.sk, bojovník@szpb.sk, zlata.haringova@szpb.sk • Redakčná rada: predseda – Viliam Solovič, tajomník Dr. Vladimír Dobrovič, členovia – Doc. PhDr. Jozef Bystrický, CSc., JUDr. Ján Fančovič, Dr. Anton Hoffmann, Mgr. Lubomír Jančo, Doc. PhDr. Viliam Longauer, CSc., JUDr. Jozef Púpala, PaedDr. Jozef Rodák. • Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Štúrova 8, 815 72 Bratislava • IČO 00177431 • Neobjednané rukopisy a fotografie sa nevracajú • Vychádza dvojtyždenné, cena jedného čísla 0,70 € (0,44 € pre predplatiteľov) • Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty • Objednávky do zahraničia vybavuje Slovenská pošta, a.s. • Účelové stredisko predplatiteľských služieb, Námestie slobody 27, 810 05 Bratislava, e-mail: zahranična.tlac@slposta.sk • Predaj v novinových stánkoch zabezpečuje MEDIAPRINT-KAPA, Pressegrasso, a.s., Vajnorská 137, 831 04 Bratislava • Tlač: DOLIS, s.r.o., Grösslingová 45, 811 09 Bratislava. Ročník XXXIX (LX) • Podávanie novinových zásielok povolené riaditeľom pôst pod č. 2606/93 zo dňa 27. 7. 1993 a RPR poštou Ba 12 z 15. 12. 1993 pod č. 191/93 • Index č. 49 036, ISSN 0323-2018 • Evidenčné číslo: EV 204/08